

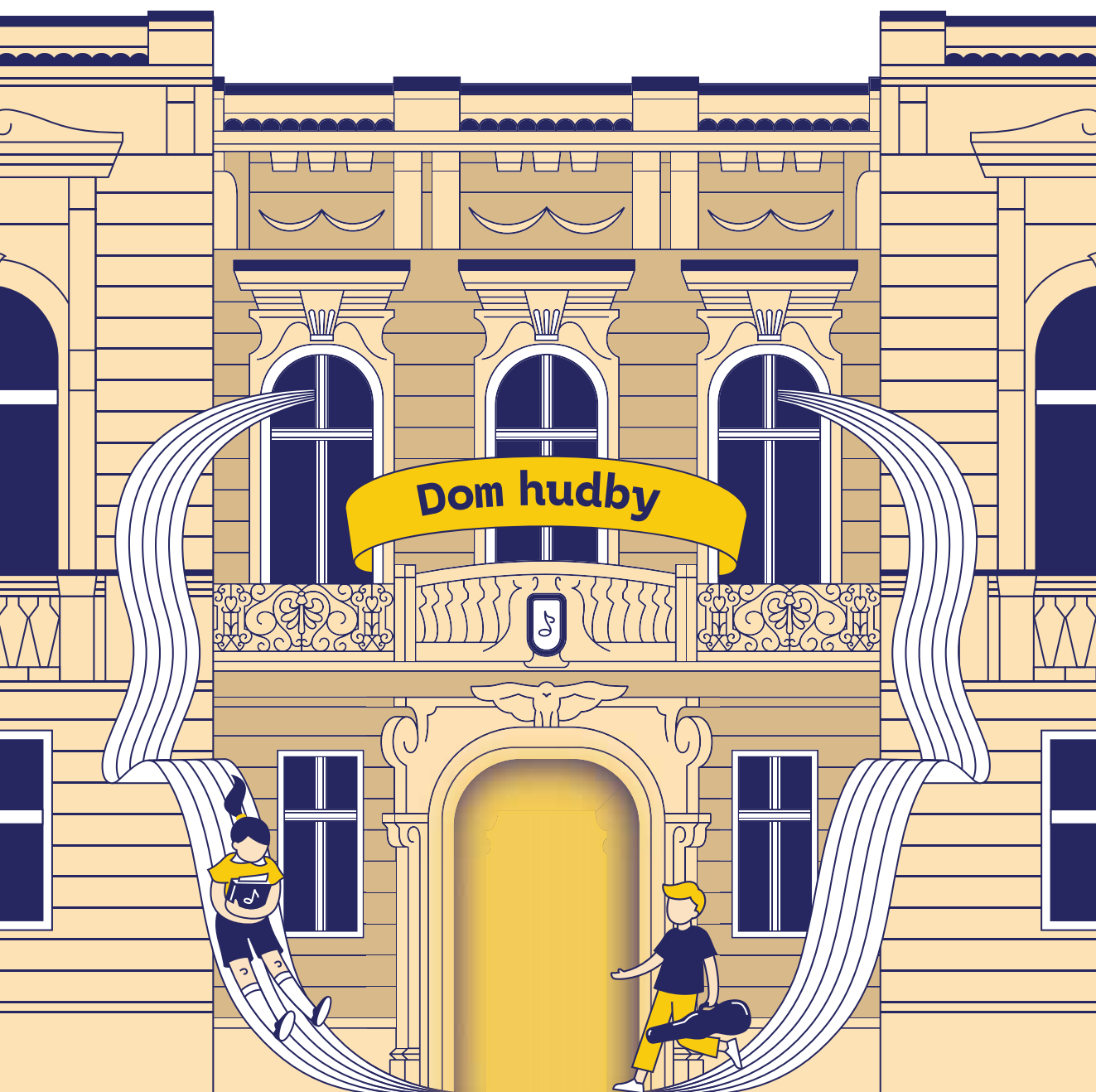
in.ba

Informácie o Bratislave

10-11 | 2024

zadarmo

**Do programu
Mesto pre deti
sa môžu
prihlásiť
ďalšie školy**

**Mesto obnovilo
ZUŠ Miloša
Ruppeldta
a Dom Hudby**

**Zapojte sa
do jesennej
výsadby. Príďte
na Zásadný
víkend**

Editoriál

Posledný prázdninový víkend sme ukončili dvomi nádhernými koncertmi na Námestí slobody. Či išlo o vystúpenie Lúčnice a 11 detských folklórnych súborov, alebo o veľkolepý koncert Slovenskej filharmónie, pre tisícky z vás to boli určite krásne zážitky. Mám radosť, že sa odohral práve na tomto námestí. Nielen kvôli tomu, že vo svojom názve má slobodu, ale aj kvôli tomu, že asi najviac symbolizuje, o čo sa v Bratislave už šesť rokov usilujeme. O kvalitné verejné priestory, pestrý komunitný a kultúrny život, o otvorenosť a toleranciu. Spôsob, akým ste si vzali námestie za svoje, ako sa tu pri rôznych aktivitách stretávajú rodiny s deťmi, seniari s mladými ľuďmi, psíčkari s nepsíčkarmi, skejteri s milovníkmi spoločenských tancov, je pre mňa dôkazom životaschopnosti nášho mesta a sily našej komunity. Dôkazom, že slobody sa netreba báť. Sloboda nám umožňuje byť hrdými občanmi hlavného mesta našej krajiny. Sloboda nás obohacuje, robí nás aktívnymi a kultúrnymi ľuďmi.

Všetci si želáme, aby náš životný priestor bol čo najkvalitnejší a mohli sme sa v ňom slobodne realizovať. Umenie a kultúra je stabilnou súčasťou tohto priestoru a ja som rád, že sme odhodlaní chrániť si ju. Preto sa teším, že na kultúrnej mape mesta práve pribudlo ďalšie nádherné miesto. Po Michalskej veži a Lekárni u Salvatora sa nám podarilo oživiť ďalšiu ikonickú historickú stavbu – Georgievitsov palác, ktorý sa opäť stáva sídlom ZUŠ Miloša Ruppeldta, a vznikol v ňom aj nový priestor, Dom hudby. Jeho rekonštrukcia nebola len o investícii do záchranu jednej národnej kultúrnej pamiatky. Považujem ju za investíciu aj do našej národnej kultúrnej budúcnosti. Keď sme koncom septembra informovali o otvorení, prišlo mnoho krásnych reakcií. Uvedomil som si, ako veľa z vás s ním má spojené krásne spomienky. Učili ste sa tu vy, potom ste sprevádzali

na hudobnú vašu deti a raz sem určite budú chodiť aj ich deti. A presne tak to má byť, takto sa zachováva kultúrny duch nášho mesta, takto si rozvíjame svoj vzťah k nemu.

Z horúceho leta sme ale rovno vhupli do nevyšpytateľnej jesene. Extrémne počasie a s ním súvisiaca hrozba povodní preverili našu trpezlivosť, pripravenosť mesta na krízové situácie, ale aj našu solidaritu. V niektorých častiach mesta sa situácia dostala do normálu rýchlejšie, niekde, najmä v Devínskej Novej Vsi a okolí Devína, bola situácia kritická ešte niekoľko ďalších dní. Obzvlášť ma mrzila škody, ktoré v týchto mestských častiach utrpeli naši spoluobčania na svojich domoch a svojom majetku. Len vďaka nasadeniu stoviek ľudí v teréne tieto škody neboli ešte vyššie. Spolu sme ukázali, že v kritických situáciách sa dokážeme povzniesť nad rozdiely, a keď ide o životy, zdravie a ochranu majetku našich občanov, vieme sa pre nich zomknúť.

Som hrdý na naše mesto!

Matúš Vallo,
primátor

in.ba – Informácie o Bratislave | Adresa: Primaciálne námestie 1, 814 99 Bratislava | **Web:** www.inba.sk
E-mail: redakcia.inba@bratislava.sk | **Tel.:** +421 2 5935 62 37 | **Zodpovedná redaktorka:** Mgr. Lucia Čížová,
lucia.cizova@bratislava.sk | **Grafika:** Jakub Turčík | **Programová časť:** Mgr. Lubomíra Záhorová | **Jazyková korektúra:**
Mgr. Mária Kyselíková

Za jazykovú úpravu v reklamných vizualizáciách, dodaných z externého prostredia, redakcia nezodpovedá.
Redakčná rada: PaedDr. Mária Čunderlíková, PhD., PhDr. Peter Salner, DrSc., Prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková,
PhDr. Lucia Molnár Satinská, PhD., Mgr. Michal Hvorecký
Dvojmesačník vydáva: hlavné mesto SR Bratislava, redakcia in.ba od roku 2009 | **Dátum vydania:** 2. októbra 2024
IČO: 00603481 | **Reg. číslo:** EV 5332/16 | **15. ročník, ISSN:** 2453-7780 | **Distribúcia:** formou neadresnej distribúcie
do bratislavských schránok. | **Titulka:** Mgr. art. Kamila Valešová

4
Okolie škôl na Vazovovej a Mudroňovej ulici je bezpečnejšie. Prihlásiť sa môžu aj ďalšie školy

6
V Bratislave ožila ďalšia ikonická stavba. Dom hudby

9
Kaplnka sv. Rozálie v Lamači má doplnený vzácny oltár

12
Mesto urobilo túto sezónu viac ako tisíc zásahov v liahniskách komárov

Obsah

- 10 Netradičný pohľad na národné dejiny umenia
- 11 Nezmeškajte výstavu, ktorá rozohrá všetky vaše vizuálne vnemy
- 13 Jesenná výsadba je tu. A opäť sa môžete zapojiť aj vy
- 16 Pripomeňte si históriu Rimanov počas Rímskych hier v Rusovciach
- 17 Slávna rímska veslica opäť na Slovensku
- 18 PAAS prichádza aj do Karlovej Vsi – pribudla zóna Líščie údolie
- 20 Deň s... vodičkou bratislavskej električky
- 21 Práce na stavbe predĺženia električkovej trate do Petržalky napredujú
- 22 Zombies v DPOH kladú otázku: Kto sú dnešní mladí muži?
- 23 Mesto bude žiť dizajnom. Vyrazte na Bratislava Design Week
- 24 Mestský útulok pre ľudí bez domova
- 26 Mesto pokračuje v oprave ciest
- 27 Čo robiť s odpadom, ktorý vzniká na jeseň?
- 28 Spojenie dvoch unikátnych autorov pozýva do Slovenského národného múzea
- 29 Festival Bratislava v pohybe predstaví súčasný španielsky tanec
- 30 25. ročník festivalu Jeden svet prinesie film o Zuzane Čaputovej
- 31 Mesiac fotografie bude tento rok o prírode a duši
- 34 Čo by ste mali vedieť o dianí v meste. Výber textov v anglickom a ukrajinskom jazyku
- 36 Výber z ďalších kultúrnych podujatí
- 41 Výstavy

14
Povodeň v Bratislave sme zvládli vďaka dobrej spolupráci všetkých

32
Seniory – prídte si zacvičiť s fitnestrénerom

Vazovova ulica po zmene. Foto: Marek Velček

Okolie škôl na Vazovovej a Mudroňovej ulici je bezpečnejšie. Prihlásiť sa môžu aj ďalšie školy

Bratislava má dnes viac ako 90 základných škôl a od roku 2022 mesto v spolupráci s Metropolitným inštitútom Bratislavy zapojilo 12 z nich do programu Mesto pre deti. Pri siedmich školách sa urobili už aj konkrétne zmeny v priľahlom priestore, vďaka čomu sa zásadne zlepšila bezpečnosť detí v okolí týchto škôl. Patria medzi ne aj základné školy na Vazovovej a Mudroňovej ulici, ktoré prešli obnou posledné mesiace. A aktuálne sa môžu zapojiť aj ďalšie školy v Bratislave, prihlasovanie prebieha do 15. novembra.

Prvoradým cieľom pri všetkých týchto úpravách je, aby bolo nové riešenie príjemné a najmä bezpečné pre deti. Ak sa totiž v meste cítia dobre deti, cítia sa v ňom dobre a bezpečne všetci.

PREČO PRÁVE MUDROŇOVA, VAZOVOVA ULICA?

V oboch prípadoch ide o križovatky pri základných školách, kde pravidelne vznikalo množstvo nebezpečných situácií pre peších a deti dochádzajúce do školy. Za rok sa podarilo mestu prejsť celým procesom vylepšenia verejného priestoru a dopravy spôsobom, akým sa to bežne robí v mestách, ktorými sa Bratislava inšpiruje. Od pôvodného stavu cez participáciu so školami, rodičmi, obyvateľmi a, samozrejme, deťmi, následne realizáciu dočasnej zmeny, prispôbenie projektu na základe skúsenosti z terénu až po realizáciu

trvalého stavebného riešenia. Faktom je, že ani tie najlepšie dopravné analýzy a simulácie nemusia so 100-percentnou presnosťou predvídať výsledok zmeny v uliciach. Práve preto mesto robí niektoré zmeny najprv cez dočasné úpravy, ako napríklad s farbou na asfalt alebo plastovými stĺpkami. Tie do priestoru rýchlo prinesú podstatu zmeny, ale nepredstavujú pre mesto veľké výdavky. K trvalému riešeniu sa pristupuje až po preverení tejto dočasnej zmeny. Zapojenie obyvateľov, rodičov a škôl je v tomto absolútne zásadné, lebo okolie škôl poznajú najlepšie. V niektorých prípadoch sa želaný efekt dostaví hneď a dočasné riešenie sa len s menšími úpravami a použitím kvalitnejších materiálov a povrchov premení na trvalú zmenu. V iných prípadoch treba pôvodné riešenie radikálnejšie upraviť. Práve situácia pri školách na Vazovovej a Mudroňovej ulici je príkladom oboch.

AKO DNES VYZERÁ VAZOVOVA ULICA?

V prípade Vazovovej ulice bola hlavným problémom geometria križovatky, ktorá spôsobovala, že autá vchádzali príliš rýchlo do priestoru, kde sa pohybuje veľké množstvo detí. Dočasná úprava, ktorá vyvolala mnoho reakcií, pozostávala z presunutia jazdného pruhu do bezpečnejšej polohy a vyčlenenia priestoru s asfaltovou maľbou. Dočasné úpravy, ktoré sa osvedčili, vrátane nového usporiadania križovatky aj veľkosti plochy pre nové pešie koridory,

mesto previedlo aj do finálneho stavebného riešenia. Autá pri vjazde do križovatky musia spomaliť. Zároveň tu vznikli kvalitné dláždené koridory pre peších, ktoré sú oddelené od cesty zeleňou a obrubníkmi. Vytvorili sa tu miesta na krátke zastavenie a vykladanie, dlhšie zastavenie aj parkovanie. Okrem toho bolo v priestore vymenených 336 m² asfaltu za novú zeleň a stromy, pribudli stojany na bicykle, lavičky a príchod tam, kde doteraz ľudia často prebiehali cez cestu. Namiesto nebezpečnej križovatky s obrovským asfaltovým dopravným ostrovom, ktorý neslúžil nikomu, vznikla bezpečnejšia križovatka s kultivovaným a zeleným verejným priestorom. A najmä bezpečnejšou cestou do školy.

ČO SA ZMENILO NA MUDROŇOVEJ ULICI?

Na Mudroňovej ulici bolo potrebné riešiť chaotickú a neprehľadnú križovatku na tranzitnej ceste priamo pred školou. Prax pri dočasnom riešení však ukázala, že obsluha pre rodičov, ktorí musia svoje deti voziť autom, ako aj možnosti celkového pohybu v okolí školy tu potrebujú ďalšie vylepšenia. Na základe stretnutí s rodičmi, učiteľmi a obyvateľmi z okolia preto mesto pripravilo niekoľko možných variantov upraveného riešenia, ktoré okrem bezpečnosti zlepšilo aj možnosti zastavenia, vyloženia či vzdvihnutia dieťaťa pri škole. Riešenie, ktoré bolo najlepšie pre všetkých, sa následne previedlo do finálneho stavebného riešenia.

Vznikol tu bezpečnejší vyvýšený príchod priamo pred školou aj niekoľko ďalších bezpečných príchodov v okolí na trasách, ktoré deti prirodzene využívajú na príchod do školy. Vytvorilo sa tu 10 parkovacích miest, 6 miest na dlhšie zastavenie, ale aj nový priestor na vykladanie, ktorý je nadimenzovaný tak, aby tam mohol zastaviť aj autobus, ktorý voziť deti na plávanie alebo výlety. Nový peší priestor a miesta pre autá zmenili vzhľad križovatky tak, aby bola dopravná situácia čo najviac prehľadná a bezpečná. V priestore tiež pribudla nová zeleň a kvalitná Bratislavská dlažba.

Konečný výsledok pri oboch školách potvrdzuje opodstatnenosť prístupu s rýchlymi dočasnými riešeniami, skôr ako sa realizujú tie nákladnejšie trvalé.

Lucia Čížová

V okolí školy na Vazovovej ulici pribudla aj zeleň.

Foto: Marek Velček

Na Mudroňovej ulici bol vytvorený aj priestor

na parkovanie. Foto: Marek Velček

Zapojte sa do programu Mesto pre deti. Prihláste svoju školu

Mesto v spolupráci s MIB pomáha školám vytvárať bezpečné a prívetivé prostredie pre deti.

- **Kto sa môže prihlásiť:** všetky bratislavské (materské, základné i stredné) školy bez ohľadu na zriaďovateľa (štátne, súkromné i cirkevné)
- **Ako sa dá prihlásiť:** vyplneným formulára na: www.mestopredeti.sk/prihlaskovy-program do 15. 11.
- **Kto môže školu prihlásiť:** každý podnet môže prispieť k zlepšeniu mestského prostredia a zvýšeniu bezpečnosti okolia škôl, ale oficiálnu prihlášku môže za školu zasláť len riaditeľ/ka školy alebo zástupca/kyňa rady rodičov
- **Čo je treba zaslať:** okrem rôznych iných dokumentov napríklad popis dopravnobezpečnostného problému v okolí školy či podporné listy od mestskej časti a vedenia školy (školy budú vyberané na základe bodového ohodnotenia)

Georgievitsov palác je dominantou Panenskej ulice. Foto: Marek Veľček

V Bratislave ožila ďalšia ikonická stavba. Dom hudby

Po Michalskej veži a Lekárni u Salvatora sa Bratislave podarilo zachrániť ďalšiu historickú pamiatku – Georgievitsov palác. Novobarokový palác na Panenskej ulici je po rozsiahlej rekonštrukcii opäť sídlom najstaršej bratislavskej Základnej umeleckej školy Miloša Ruppeldta a po novom v ňom vznikol aj úplne nový kultúrny priestor, Dom hudby.

Priestory prešli kompletnou rekonštrukciou.

Foto: Marek Veľček

Hlavné mesto má v zriaďovateľskej pôsobnosti 12 základných umeleckých škôl a jedno centralizované Centrum voľného času, ktoré má 9 detašovaných pracovísk. Celkovo ide o 25 budov v rôznych mestských častiach. Väčšinu tvoria stavby zo 70. či 80. rokov minulého storočia, do ktorých roky neboli investované väčšie finančné prostriedky. V mnohých bolo potrebné riešiť v prvom rade ich havarijný stav. Mesto preto pred dvomi rokmi spustilo *Program komplexnej obnovy ZUŠ a CVČ v Bratislave*, cieľom ktorého je vytvoriť lepšie a atraktívnejšie prostredie pre žiakov a pedagógov a znížiť modernizačný dlh pre 20 vybraných budov, ktoré to naozaj potrebovali. Ukončených alebo pred dokončením je ich už viac ako 10, na štyroch sa aktuálne pracuje, pripravuje alebo aktualizuje sa projektová dokumentácia, či obstarávanie dodávateľa rekonštrukcií. Taktiež je pripravený program tzv. *Prevenencie údržbou*, aby sa v budúcnosti už žiaden zo školských objektov nedostal vinou nezáujmu a nezodpovednosti do zlého technického stavu.

NAJSTARŠIA BRATISLAVSKÁ ZUŠ

Objekt Georgievitsovho paláca bol postavený koncom 19. storočia v uličnej radovej zástavbe, prešiel viacerými neodobnými stavebnými úpravami, dlhodobo bol užívaný ako školská stavba, od roku 1990 tu sídli Základná umelecká škola Miloša Ruppeldta. Je to najstaršia hudobná škola v Bratislave, keďže bola založená 6. novembra 1919 ako Hudobná škola pre Slovensko. Jej zakladateľ a tvorca myšlienky založenia hudobnej

Hotové a pred dokončením

- Elokované pracovisko Štefánikova 35 pri CVČ Gessayova, Staré Mesto** → hotová kompletná rekonštrukcia fasády, exteriéru aj interiéru (rekonštrukcia sociálnych zariadení, nové nátery stien, repasácia okien a žľabov, výmena kotolne, odstránenie vlhkosti)
- ZUŠ Jána Albrechta, Topoľčianska 15, Petržalka** → hotové vybudovanie úplne novej koncertnej sály Edity Gruberovej, zateplenie, rekonštrukcia fasády, strešných konštrukcií, vykurovania a kanalizácie
→ bolo kompletne vymenené vykurovanie a teplovodné konektory, zrekonštruované omietky
→ čiastočne upravené bolo aj okolie školy
- ZUŠ Júliusa Kowalského, Staré Mesto** → pre školu boli zrekonštruované nové priestory na Židovskej ulici, kde už prebieha výučba
- ZUŠ Istrijská, Devínska Nová Ves** → dlhodobým problémom tu bola zatekajúca strecha, aktuálne je dokončená druhá fáza jej rekonštrukcie
- ZUŠ Františka Oswalda, Gessayova 8, Petržalka** → hotová kompletná rekonštrukcia sociálnych zariadení, učební, strechy, okien, dverí
→ budova bola zateplená
→ hotová rekonštrukcia exteriéru (vrátane novej lávky)
- ZUŠ Františka Oswalda, Daliborovo námestie 2, Petržalka** → hotová kompletná rekonštrukcia sociálnych zariadení, kuchyniek a šatní, výmena podláh, vybudovanie novej kotolne, zbúranie staticky narušených garáží, úprava okolia
→ hotová rekonštrukcia prízemnia, kde sú učebne a koncertné sály
→ pracuje sa na výmene dverí aj priečok
- Elokované pracovisko Batkova pri CVČ Gessayova, Dúbravka** → hotová kompletná rekonštrukcia telocviční pre verejnosť, toaliet, spŕch, šatní a spoločných priestorov, výmena okien a dverí na objekte, inštalácia lezeckej steny v interiéru a nové viacúčelové ihrisko v exteriéri
→ pripravuje sa kompletná rekonštrukcia fasády, strechy objektu telocviční a plavárne
- ZUŠ Jozefa Kresánka, Karloveská 3, Karlova Ves** → hotová oprava odpadových potrubí, toaliet a výmena kanalizácie a rozvodov vody (objekt Karloveská 3) a rekonštrukcia strechy a výmena plechu (objekt Sekulská ul.)
→ pripravuje sa nadstavba koncertnej sály a výtahu
- ZUŠ Radlinského 53, Staré Mesto** → dokončená kompletná rekonštrukcia odpadových potrubí, stien, vykurovania, fasád, odvodnenie základov, výsadba zelene na Mýtnej ulici
→ pripravená projektová dokumentácia na transformáciu priestorov v exteriéri na záhradu s galerijnou funkciou
- ZUŠ Ľudovíta Rajtera, Sklenárova 2, Ružinov** → bola vybudovaná moderná kotolňa a nové vykurovanie
→ pred ukončením rekonštrukcia učební a toaliet na oboch podlažiach
- ZUŠ Hálkova 56, Nové Mesto** → hotová rekonštrukcia koncertnej sály a vstupných priestorov
→ škola je zateplená, má novú fasádu aj okná
- ZUŠ Miloša Ruppeldta, Panenská 11, Staré Mesto** → kompletná rekonštrukcia školy
→ po novom tu vznikol aj úplne nový kultúrny priestor, Dom hudby
- Elokované pracovisko Štefánikova 39 pri CVČ Gessayova, Staré Mesto** → hotová rekonštrukcia interiéru, aktuálne v budove prebieha riadna prevádzka

Práve prebiehajúce a v príprave

- Elokované pracovisko Hliníčka pri CVČ Gessayova, Rača** → prebehlo odstránenie havárie kanalizácie a rekonštrukcia strechy
→ pracuje sa na interiéru prvej budovy a plánuje sa rekonštrukcia druhej budovy
- Elokované pracovisko Športová hala Pionierska 16 pri CVČ Gessayova, Nové Mesto** → novostavba športovej haly, ktorá by mala byť odovzdaná v roku 2025
- CVČ Gessayova, Petržalka** → prebieha úprava dokumentácie pre kompletnú rekonštrukciu exteriéru (zateplenie, zrekonštruovanie strechy, výmena vykurovacích telies, okien a dverí)
- ZUŠ Exnárova, Uránová 2, Ružinov** → prebieha úprava dokumentácie, následne prebehne súťaž na nového dodávateľa stavby

Novinkou je vybudovanie koncertnej sály s krásnou presklenou strechou. Foto: Marek Velčák

školy na Slovensku, Miloš Ruppeldt, patril k popredným organizátorom hudobného života na Slovensku v prvej polovici 20. storočia a na škole študovali mnohí významní slovenskí interpreti a pedagógovia.

Posledné roky však palác chátral. „Mnohé priestory boli vo veľmi zlom stave, boli úplne nepoužiteľné a dlhé roky zatvorené – prakticky polovica budovy. Aby táto ikonická stavba ďalej nedegradovala, bolo potrebné konať. V marci 2022 sa začalo s komplexnou rekonštrukciou týchto priestorov. Injektážou prízemia a suterénu bola z budovy odstránená vlhkosť, kompletne sa vymenil strešný plášť, vybudovali nové kanalizačné rozvody, vodovod, kúrenie. Budova prešla reštaurátorskými prácami v interiéri, zrepasovala sa nádherná pôvodná kamenná dlažba, urobené boli bezbariérové úpravy, oprava balkónov, obnovená fasáda, tak vo dvore, ako aj tá, ktorú môžu okoloidúci vidieť z Panenskej,“ vysvetľuje koordinátorka procesu transformácie modernizačného dlhu školských zariadení Zuzana Stanová. Modernizáciu prešli jednotlivé triedy, ktoré sú dotvorené akustickými panelmi či novým interiérovým zariadením. Vďaka rekonštrukcii sa počet učební ZUŠ zvýšil na 38, nechýbajú skúšobne, špeciálne učebne, napríklad pre zbor a orchester a tiež pre bicie, a celkovo sa tu vďaka úpravám môže sprofesionalizovať hudobné vzdelávanie. Dizajnom zaujmú koncertné siene, kde sa snúbia historické a moderné prvky. Jednou z najväčších novinek je vybudovanie koncertnej sály s krásnou presklenou strechou.

V súčasnosti škola ponúka zaujímavé podujatia, tematické koncerty, workshopy, organizuje festival a súťaž pod názvom *Dni Miloša Ruppeldta*. Ponúka štúdium v takmer všetkých študijných zameraniach v hudobnom odbore, široké spektrum umeleckých aktivít a najmä možnosť realizácie od najmenších žiakov až po dospelých. „Želám si, aby sa zachovala jej terajšia nádherná podoba aj pre ďalšie generácie detí, návštevníkov a taktiež, aby v každom z nás evokovala pocit druhého domova. Náš návrat budeme oslavovať počas celého školského roka, a to oslavami pod názvom „História v novom šate“,“ uviedla Alexandra Pažická, riaditeľka ZUŠ Miloša Ruppeldta.

PRIESTOR NA VÝUČBU AJ PRENÁJOM

Rekonštrukcia Georgievitsovho paláca by nebola možná bez tvorivého a profesionálneho prístupu autora architektonického návrhu a hlavného projektanta rekonštrukcie, Matúša Ivaniča, a jeho tímu. Podarilo sa to aj vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry SR a k rekonštrukcii sa pripojilo aj bratislavské Staré Mesto, ktoré nadviazalo na stavebné práce mesta.

Časť novozrekonštruovanej budovy Georgievitsovho paláca získava do prenájmu Bratislavské kultúrne a informačné stredisko. V Bratislave tak k priestorom ako Koncertná sieň Klarisky, Biela 6 a Kultúrna scéna v Sade Janka Kráľa pribudnú nové, veľmi žiadané a mimoriadne reprezentatívne priestory s potrebným inventárom, vhodné na kultúrne podujatia zamerané najmä na klasickú hudbu.

Po oficiálnom prevzatí priestorov Domu hudby sa bude môcť umelecká obec uchádzať o ich prenájom. Pre kultúrnych aktérov a aktérky budú sprístupnené v rámci programu podpory BKIS Open call. Najväčšia, s kapacitou 100 ľudí, je koncertná sieň na najvyššom poschodí budovy. V letných mesiacoch sa na umeleckú scénu premení aj nádvorie. O prenájom dvoch skúšobní, ako aj ostatných priestorov v správe BKIS sa budú môcť hudobné telesá uchádzať prostredníctvom výzvy v budúcom roku. Predpokladaný termín oficiálneho začiatku využívania niektorých priestorov Bratislavským kultúrnym a informačným strediskom je druhá polovica roku 2024. Aktívne začne BKIS využívať všetky priestory od roku 2025.

Lucia Čížová

Kaplnka sv. Rozálie v Lamači má doplnený vzácny oltár

Všimnete si ju aj z väčšej diaľky, zvnútra však pozná Kaplnku sv. Rozálie len málo ľudí. Jej súčasťou je takmer nedotknutý barokový oltár zo 17. storočia. Mestský ústav ochrany pamiatok práve dokončil archívny výskum dejín kaplnky, ktorý je nevyhnutným podkladom jej obnovy. V blízkej dobe by sa mala uskutočniť rekonštrukcia strechy veže.

Kedysi bolo toto miesto bez vegetácie, dnes je kaplnka na kopci obrastená stromami. „Tento sakrálny objekt začali stavať v roku 1680 po doznení veľkej morovej epidémie, čo postihla naše mesto. Kaplnka dostala patrocínium, teda zasvätenie, po sv. Rozálii, ktorá je ochrankyňou práve pred morovými alebo inými epidémiami. Ide o votívnu kaplnku, to znamená, že jej postavenie súvisí so sľubom daným Bohu; zároveň ju môžeme chápať ako poďakovanie mešťanov za to, že od nich Boh odvrátil nebezpečnú chorobu,“ vysvetľuje Patrik Baxa z Mestského ústavu ochrany pamiatok s tým, že ešte veľa rokov po začatí výstavby sa na kaplnke realizovali rôzne stavebné a umelecké úpravy.

ODOLALA POŽIARU I VETRU

Ostatný plán obnovy kaplnky vznikol pred viac ako 15 rokmi. Nakoniec sa však kvôli nedostatku financií nedokončil ani architektonicko-historický výskum, ktorý je zákonnou podmienkou pre rozsiahlejšie obnovy národných kultúrnych pamiatok. Vedenie mestskej časti Bratislava-Lamač v snahe pohnúť veci dopredu oslovilo začiatkom roka Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave, a tak sa v kaplnke rozbehol dlho odkladaný architektonicko-historický výskum. Jeho súčasťou je aj archívny výskum, ktorý sa práve podarilo dokončiť. „Historický vývoj kaplnky máme už pomerne dobre zmapovaný vďaka skúmaniu archívnych prameňov a literatúry. Následne sa budú na mieste robiť sondážne práce nevyhnutné pre odhalenie ďalších informácií a overenie zistení, na ktoré sme prišli archívnym bádáním,“ vysvetľuje Baxa, ktorý na výskume pracoval. Čo odhalil? Naznačil napríklad to, že vnútri presbytéria boli kedysi maľby. „Bude úlohou architektonicko-historického, respektíve reštaurátorského výskumu zistiť, či tam maľby zostali skryté, boli odstránené a podobne.“ Kaplnka si

totiž počas svojej existencie prežila veľa – požiar na veži, zničenie strechy vetrom či stav, keď sa dokonca uvažovalo o jej zbúraní, pričom materiál mal byť použitý na stavbu školy. Našťastie sa ju podarilo zachrániť.

OBNOVA OLTÁRA

Kaplnku, ktorá je dodnes majetkom mesta, má v správe mestská časť Lamač a vykonávajú sa tu rímskokatolícke a gréckokatolícke bohoslužby, ktoré navštevuje najmä ukrajinská komunita v meste. A práve táto komunita sa postarala aj o financie na čiastočnú obnovu oltára. Hoci mala pôvodne kaplnka viac oltárov, dodnes sa zachoval iba jeden, hlavný, takmer nedotknutý. Ide teda o veľmi hodnotnú pamiatku v rámci barokového umenia v Bratislave. „V hornej časti oltára je zobrazený výjav Korunovania Panny Márie. Stratenú plastiku Ducha Svätého sme dokázali verne zreplikovať na základe zachovaných dokumentov, napríklad aj fotografie. Informácie ku korune, ktorá vo výjave doteraz chýbala, sme nemali, ale vedeli sme ju zhotoviť podľa dobových analógií, čiže na základe štúdia podobných prípadov v Európe. Dnes už obe zdobia vzácny oltár,“ uzatvára Baxa s tým, že ukrajinskej komunite na kaplnke veľmi záleží. **(luc)**

Historická snímka kaplnky. Foto: SNG

Netradičný pohľad na národné dejiny umenia

Snímka z výstavy. Foto: GMB

Jedinečná skladba známych aj neznámych diel konceptuálneho a performatívneho umenia. Rozvíja a konfrontuje paralelné, ale často aj vzájomne prepletené príbehy umenia z dvoch moderných európskych federácií, ktoré zanikli koncom dvadsiateho storočia. Reč je o výstave s názvom Haptická ozvena. Príroda, telo, politika v umení bývalej Juhoslávie a Československa, ktorú si môžete v Pálffyho paláci Galérie mesta Bratislavy pozrieť od 10. októbra do 16. marca 2025.

Galéria mesta Bratislava pripravila tematicky zameranú medzinárodnú výstavu obohatenú dielami z vlastných zbierok v spolupráci s viacerými domácimi a zahraničnými regionálnymi, štátnymi aj súkromnými zbierkami a neziskovými združeniami. Predmetom záujmu autorov výstavy sú odlišné alebo asymetrické dejiny umenia Juhoslávie a Československa. „*Nejde o prevládajúce umenie socialistického realizmu alebo modernizmu, ale o experimentálne, investigatívne, kritické, duchaplné a emancipujúce praktiky na hraniciach medzi umením a antiumením, každodenným životom a výnimočným bytím na hranici verejnej sféry. Našou úlohou je rozpoznať a zvýznamniť tieto umelecké praktiky v Česku, na Morave a na Slovensku, ako aj v Chorvátsku, Slovinsku, Srbsku, Vojvodine,*

Bosne a Hercegovine, Macedónsku na základe súčasných archívnych stratégií implementovaných z troch kurátorských uhlov pohľadu,“ vysvetľuje kurátor Daniel Grúň z Bratislavy, ktorý na výstavnom projekte spolupracoval s výskumníkmi, Miškom Šuvakovičom z Belehradu a Darkom Šimičičom zo Záhrebu.

FASCINÁCIE NETRADIČNÝMI TÉMAMI

Autori konceptu výstavy vychádzajú z možného stretu a prepojenia umeleckých fascinácií témami, ktoré nie sú tradične reflektované v kontexte národných dejín umenia. Súbor tematických zoskupení predstavuje päť imaginárnych staníc, z ktorých každá navrhuje iné čítanie vystavených diel: *Ozveny vnútorného a vonkajšieho vesmíru; Tvár oslobodená v maske; Konštruované situácie, kolektívne cvičenia, kmeňové rituály; Urbánna príroda, poetické a semiologické intervencie; Sebaorganizácia a kolektívne platformy. „Výstavou nás sprevádzajú neočakávané situácie pri otvorení nových horizontov kultúrnej výmeny medzi európskymi regiónmi, ktorých dejiny boli kedysi určované komunistickou ideológiou, ale aj nekompromisným hľadaním slobody,*“ hovorí Grúň.

OSOBNOSTI SVETOVÉHO UMENIA

Výstava predstavuje archívne dokumentácie procesov a performancií spoločne s dielami umelcov i umeleckých kolektívov. Na výstave sú zastúpené diela výrazných osobností svetového umenia ako sú Marina Abramovič, Maria Bartuszová, Stano Filko, Sanja Iveković, IRWIN, Július Koller, Jiří Kovanda, Katalin Ladik, OHO Group, Mladen Stilinović, Petr Štembera, Jiří Valoch a mnohí ďalší.

Vďaka priestorovému riešeniu Dany Tomečkovej a Mateja Gavulu je haptická imaginácia, tradične spájaná s umením sochárstva, rozšírená o nové impulzy z umenia performancie. „*Táto výstava je zároveň príležitosťou vidieť paralely, kontakty a interakcie medzi juhom a stredom Európy, ako aj medzi socialistickou minulosťou a prítomnosťou. Preto v nej vidíme príležitosť na objavovanie zatiaľ málo preskúmaných vzťahov v umení na sklonku socialistickej epochy,*“ dodáva Grúň.

V spolupráci s Galériou mesta Bratislavy

Nezmeškajte výstavu, ktorá rozohrá všetky vaše vizuálne vnemy

Už len do 13. októbra máte možnosť pozrieť si výstavu, ktorá rozohrá všetky vaše vizuálne vnemy. Výstava Čierne diery v Múzeu mesta Bratislavy: Dlaždice Bratislavy a umenie nápodoby vychádza z publikácie od OZ Čierne diery, avšak výstavný projekt zďaleka nie je len o obkladačkách a dlaždicách, ktoré autorstvo knihy objavilo v zákutiach hlavného mesta. Výstava formou vizuálnej hry prepája históriu bratislavských dlažieb a obkladov s predmetmi v zbierkach múzea a tiež prírodnými materiálmi ako korytnačina, krovky chrobákov či farebnosť prírodných minerálov.

Výstava vychádzajúca z výskumu dvojice Julia Itin a Štefan Cipár, ktorým sa podarilo dostať do niekoľkých stoviek domov v širšom centre mesta, chce poukázať na dlhodobú tradíciu imitovania a napodobovania luxusných materiálov alebo techník v oblasti úžitkového umenia.

HĽADANIE OBKLADOV A DLAŽIEB

Autori viac než tri roky hľadali exempláre obkladov a dlažieb datované od polovice 19. storočia až do polovice 20. storočia v lokalitách ako Staré Mesto, Palisády, Obchodná ulica, Hlavná stanica, Blumentál, ale aj Rača alebo Vajnory. Kurátorka výstavy Jana Švantnerová dala ich výskumu ďalšiu vrstvu, keď nálezy dlaždíc „spárovala“ podľa vizuálnej podobnosti s úžitkovými predmetmi v zbierkach MMB. „Zamyslenie sa nad mimetickými postupmi v dejinách umenia nám zároveň umožňuje dozvedieť sa viac o vzoroch nápodoby a o význame a hodnote, ktoré im pripisovala a pripisuje spoločnosť. Vďaka keramickým

obkladom a dlažbám sa nám otvára svet rafinovaných techník a materiálov ako marketéria *pietre dure* či irizované sklo a lityalín,“ uvádza Jana Švantnerová, kurátorka výstavy.

Vo Výstavnej sieni bratislavskej Starej radnice tak vznikla akási vizuálna hra nachádzania podobností medzi dizajnom historických keramických obkladov, technikami a materiálmi použitými na predmetoch zo zbierok múzea a originálmi prírodných materiálov, ktoré zapožičalo SNM – Prírodovedné múzeum. „Koncept výstavy je pre mňa ako mineralogičku veľmi osviežujúcim spestrením. Prvýkrát som sa nepozerala na minerály z vedeckého uhľa pohľadu, ale vyberala som vzorky podľa farby a textúry. Teším sa, že táto výstava svojím zameraním umožní obdivovať minerály z našich zbierok inému, širokospektrálnemu publiku,“ približuje Branislava Voleková zo Slovenského národného múzea – Prírodovedného múzea.

DVE INTERVENČIE

Do výstavy sú zasadené aj dve intervencie súčasného umenia. Prvou je séria fotografií od fotografky Jany Hojstričovej s názvom *Unavená domácnosť*, druhou objekt a video umelca a aktivistu Ota Hudeca s názvom *Maskot* a *Back to Where I Belong*. Hojstričová aj Hudec v týchto dielach naplno využívajú potenciál nápodoby materiálov.

V spolupráci s Múzeom mesta Bratislavy

Výstava,
ktorá rozohrá
vaše vizuálne
vnemy

do 13.10.

ČIERNE
DIERY

MÚZEUM
MESTA
BRATISLAVY
CITIAEUM
BRATISLAVA

Mesto urobilo túto sezónu viac ako tisíc zásahov v liahniskách komárov

Po povodniach bolo nutné zasahovať helikoptérou.

Foto: Marek Veľček

Mesto počas celej tohtoročnej sezóny pracovalo na eliminácii lariev komárov – od začiatku roka urobili odborníci mesta a dobrovoľníci už viac ako 13 000 monitoringov a v rôznych lokalitách mesta zrealizovali viac ako 1 000 zásahov prostredníctvom biologického larvicídu BTI na ploche väčšej ako 250 ha (údaje k 27. 9., pozn. red.). Aká bola tohtoročná sezóna?

„Túto sezónu by som hodnotil z hľadiska celkového nasadenia a aj vzhľadom na vývoj počasia ako naozaj náročnú. Na jar sa vyskytli dažde, po ktorých sme absolvovali viacero menších zásahov, na začiatku júna prišla prvá väčšia záplava a následne prišli septembrové povodne. Zasiahlo to naozaj veľké územie, boli zaplavené inundačné územia Moravy aj Dunaja, čo spôsobilo, že sme koncom septembra zasahovali aj helikoptérou,“ vysvetľuje koordinátor regulácie komárov Michal Stano.

ZÁSAHY HELIKOPTÉROU PO POVODNIACH
Išlo o zásah na doteraz najväčšej zaplavenej ploche s rozlohou 113 hektárov v Devínskej

Novej Vsi, medzi Cykломostom a sútokom riek Morava a Malina. Takéto rozsiahle zaplavené územia by sa bez zásahu stali liahniskom miliárd komárov, preto je efektívny zásah mimoriadne dôležitý. A na takúto plochu by štandardné chrbtové chrliče nestačili, preto v tejto lokalite mesto aplikovalo účinný larvicíd BTI z helikoptéry, čím sa zabezpečilo, že sa prípravok dostal skutočne na celú plochu a eliminoval larvy ešte predtým, ako sa z nich vyliarli dospelé komáre.

Intenzívne sa zasahovalo v záplavových ako aj mimo záplavových území: v mestských častiach Devín, Devínska Nová Ves, Vajnory, Záhorská Bystrica, Dúbravka, Petržalka, Jarovce, Rusovce či Rača.

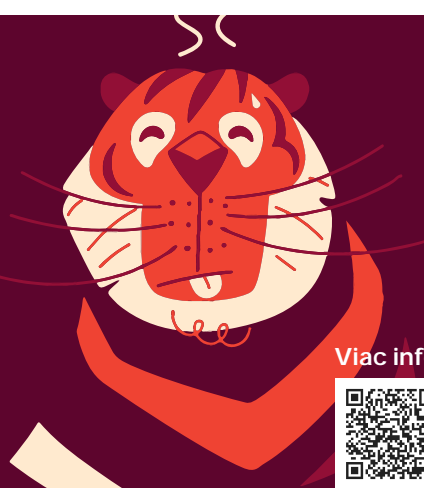
NIŽŠIE TEPLoty SPOMALIA, ALE NEZASTAVIA

Hoci nižšie teploty spomaľujú vývoj komárov, nezastavujú ho úplne, a preto by sa bez takýchto zásahov z aktívnych liahnísk vyliarli obrovské množstvá komárov ešte aj v úvode októbra. Kvôli rozsahu záplav sa však výskytu komárov úplne vyhnúť nedá. Veľké plochy sú totiž zaplavené aj v oblastiach s najvyšším piatym stupňom ochrany prírody alebo v okolí chránených zdrojov pitnej vody, kde nie je povolené používať žiadne prípravky vrátane larvicídu BTI. Okrem toho sú zaplavené aj rozsiahle územia mimo Bratislavy, kde mesto nemá právomoc zasahovať, a kde sa zásahy často ani nevykonávajú. Druhy komárov z týchto záplavových oblastí sú schopné preletieť až 5 km za noc, na rozdiel od iných druhov, ktoré sa držia v blízkosti svojho liahniska. **(luc)**

Climathon Bratislava 2024

25. – 27. október The Spot

Pomôžte mestu stať sa odolnejším
voči klimatickým zmenám

Viac info:

Jesenná výsadba je tu. A opäť sa môžete zapojiť aj vy

Do tohtoročnej jesennej výsadby sa opäť môžete zapojiť aj vy a prispieť tak k zelenej Bratislave. Počas podujatia **Zásadný víkend**, ktorý sa už po siedmykrát uskutoční **9. novembra**, sa bude vysádzať **lína 140 stromov a 584 kríkov v Čunove**, chránenom vtáčom území **Systovské polia**, pozdĺž červenej turistickej trasy, ktorá vedie z Čunova na trojmezdie Slovenska, Maďarska a Rakúska.

Medzi stromami, ktoré sa budú počas Zásadného víkendu sadiť, bude napríklad jablň planá, hruška planá či jarabina oskorušová a pestré bude aj zloženie kríkov: vysádzať sa bude trnka obyčajná, drieň krvavý, ríbezľa čierna, vtáčí zob, zemleň obyčajný či hloh jednozemenný.

OCHRANNÁ LÍNIA STROMOV

Výsadba bude nielen atraktívnym krajinným prvkom, ktorému sa potešia návštevníčky a návštevníci, ale má aj významnú úlohu pri aktívnej ochrane vzácneho vtáčieho druhu, dropa veľkého. Lína výsadby drevín vytvorí vizuálnu i odhlučňovaciu bariéru medzi diaľnicou a turistickou trasou, ktorá bude v budúcnosti pretvorená na cyklotrasu vedúcu na trojhraničie. „Prelet dropov ponad diaľnicu totiž vždy znamená riziko novej kolízie s motorovým vozidlom, pretože dropy kvôli svojej hmotnosti a rozmerom letia pomerne nízko nad zemou.

Takto vysadená línia stromov rastúcich na hranici chráneného územia teda usmerní dropy, aby pri prípadnom prelete vzlietli vyššie ponad diaľnicu. Je to ďalšie z radu opatrení, ako ich uchránime,“ vysvetľuje Veronika Koníková podieľajúca sa na projekte LIFE STEPPE ON BORDER. Lína stromov, ktorú vysadí mesto spolu s dobrovoľníkmi, bude však aj miestom oddychu pre sokoly kobcovité, ktoré sa nevyskytujú nikde inde na Slovensku, len v tomto chránenom území. **Možnosť prihlasovania na Zásadný víkend a všetky potrebné informácie nájdete koncom októbra na sociálnych sieťach mesta.** Na miesto výsadby bude už od 8:00 premávať kyvadlová doprava zo zastávky Kaštieľ Rusovce.

PRIBÚDAJÚ ZELENÉ OSTROVČEKY

V meste však okrem stromov a kríkov v extraviláne, ale aj intraviláne, pribúdajú aj zelené ostrovčeky, ktoré plnia dôležitú vodozádržnú

Zelený ostrovček. Foto: Marek Velček

funkciu, vďaka čomu voda steká do pôdy a nie zbytočne do kanalizácie, a zároveň pomáhajú lokálnemu ochladzovaniu prostredia.

Viete, ako prebieha ich tvorba? Základ každého ostrovčeka tvoria druhy so schopnosťou znášať extrémne mestské podmienky – kavyle, marulky, rozhodníky, astry či gaury. Mesto ich dopĺňa o kvitnúce trvalky ako sú liatry, ružbkie, echinacey, juky či faliiovky, ktorým sa vždy potešia aj opeľovače. V prípade všetkých ide o suchomilné druhy, ktoré majú nízke nároky na zásobu vody, a naopak, vysoké na slnečné žiarenie. Aby bola dodržaná bezpečnosť a rozľadové pomery, vysádzajú sa druhy, ktoré dosahujú v dospelosti výšku maximálne 70 cm. S výsadbou sa zároveň začína vždy 50 cm od hrany obrubníka, aby nezasažovala do vozovky. V prípade ostrovčekov s väčšou výmerou a šírkou viac ako 1,5 m sa vytvárajú dve úrovne vegetácie – vyššia v strede a nižšia na okraji. Obdobie kvitnutia sa predlžuje dopĺňaním cibuľovín, či už ide o narcisy, tulipány, cesnaky, alebo crocusy. Zelené ostrovčeky sú tak naozaj zelené od skorej jari do neskorej jesene.

Nové zelené ostrovčeky, ktorých tvorba vychádza zo strategického dokumentu *Klimatický plán pre zelenšiu a zdravšiu Bratislavu*, postupne pribudnú na Suchom Mýte, na križovatkách ulíc Prievozska – Miletičova, Štefanovičova – Šancová a Junáčka – Vajnorská. V prípade niektorých sú už búracie práce hotové a s výsadbou začne mesto v priebehu jesene. **(luc)**

Bratislava zažila najväčšie povodne od roku 2013. Foto: Marek Velček

Povodeň v Bratislave sme zvládli vďaka dobrej spolupráci všetkých

Pripravila: Lucia Čížová

Druhý septembrový víkend zažila Bratislava jednu z najväčších povodní novodobej histórie. Zasiahnuté boli viaceré mestské časti, najkritickejšia situácia bola najmä v Devínskej Novej Vsi a okolí Devína, ktorý bol niekoľko dní odrezaný od mesta. O tom, ako sa Dunaj pri povodni správa, a tiež o spolupráci mesta, mestských častí a štátnych zložiek sme sa rozprávali s Martinom Blahom z útvaru krízového riadenia Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy.

Pripravuje sa mesto v spolupráci so štátnymi zložkami na príchod takejto veľkej vody napríklad cvičeniami?

Na odstraňovaní škôd po podvodniach (napríklad v Zoo) sa podieľalo mnoho dobrovoľníkov. Foto: Marek Velček

Jedno z najväčších rizík, ktorému mesto môže čeliť, sú práve povodne. Takže každá skúsenosť by nás mala niekam posunúť – povodne v podobnom rozsahu sme tu mali v roku 2002, keď sme ešte nemali protipovodňovú ochranu mesta, historická povodeň v roku 2013 už ukázala, že táto ochrana funguje. Jednou z prvých vecí, ktorú je teda treba urobiť, je naše uistenie sa, že kapacity štátneho Slovenského vodohospodárskeho podniku sú dostatočné, pretože je zodpovedný za montáž protipovodňovej ochrany (inžinierske dielo, ktoré pozostáva z betónových múrov hlboko založených v podlaží, a v prípade potreby je ich možné nastaviť hliníkovou bariérou, pozn. red.). Mali sme niekoľko stretnutí a začiatkom tohto roka sme spolu s vodohospodármi absolvovali aj cvičenie, kde sa zamestnanci mestského Komunálneho podniku priučili, ako postupovať. Overili sme si, že vieme pomôcť, a teraz v septembri sme boli súčasťou ich pracovných tímov pri ich inštalácii. Budeme radi, ak sa takýchto cvičení, aj spolu s ďalšími zložkami ako dobrovoľní hasiči či armáda, budeme môcť zúčastňovať aj v budúcnosti. Spolupráca je kľúčová, to ukázal tento rok.

Dá sa predpovedať príchod takejto veľkej vody?

To, že povodeň v nejakom roku príde, sa očakávať nedá. Avšak ak nastávajú podmienky, že by k nej mohlo dôjsť, je to vždy otázka niekoľkých dní. Už prvé predpovede zo západnej Európy boli pre nás signálom, aby sme častejšie ako na dennej báze a vo väčšom rozsahu sledovali situáciu v celom povodí Dunaja, napríklad aj pomocou Európskeho

výstražného systému. Kým padnú zrážky, vychádzame z prognóz SHMÚ. Ak už začne pršať, prognóza sa zreálnuje a posledných 24 hodín je takmer stopercentná.

Čo sa deje na Dunaji pred povodňou?

Dunaj, ktorý vie pri povodni sekundovo prepraviť 10-tisíc metrov kubických vody, ovplyvňuje rieku Morava. Avšak tento rok to bolo iné. Neprebiehala to tak, ako sme zvyknutí: že príde veľa vody z horného toku Dunaja, zdúje Moravu a tá sa vyleje. Tentoraz sa nám stretli dva faktory – veľa vody prichádzalo z horného toku Dunaja a zároveň veľa vody prichádzalo aj z horného toku Moravy. Zrážky u našich susedov v Českej republike boli takisto nadpriemerné a veľmi podobné ich katastrofálnych povodňam z roku 1997.

Je to v niečom iné ako povedzme pred dešiatkami rokov?

Keď sa pozrieme na štatistiku Slovenského vodohospodárskeho podniku, dlhodobým trendom je, že Dunaj je posledné roky častejšie vo vyšších stavoch a vyššom prietoku. Dá sa povedať, že na Slovensku sme majstri sveta v odvodňovaní krajiny – všetko vieme vybetónovať a odvádzať do kanalizácie, čo nakoniec aj tak skončí v riekach; stavíme si náš priestor pri hranici riek a historicky je zničené veľké množstvo inundačných území (územie priľahlé vodnému toku, pozn. red.), kde sa prirodzene rieka rozlieva. Voda je tak v užšom koryte, je jej stále viac a viac, a tým pádom tečie rýchlejšie. Keď niekde narázi, spôsobuje obrovské škody.

Aká je úloha mesta a ako vyzerala spolupráca so všetkými zložkami?

Od príprav, ako je napríklad vypratanie Tyršovho nábrežia podľa povodňového plánu, rozmiestnenie vriec s pieskom, kde majú zmysel, pripravenie tímov zasahovať pri popadaných stromoch, prijať opatrenia aby nebolo prerušené fungovanie kanalizácie, zásobovanie pitnou vodou, aby fungovala dopravná obslužnosť aj zaplaveného územia, až po to, že o všetkom informujeme obyvateľov. Mesto má tiež v kompetencii vyhlásiť mimoriadnu situáciu, administrujeme krízové štáby hlavného mesta a staráme sa o koordináciu hlavného mesta – mestské časti, hlavné mesto – štátna správa. V takýchto situáciách sme všetci odsúdení k spolupráci. Musí tam byť vôľa sa s niekým korigovať a byť niekým koordinovaný. Úprimne oceňujem, že toto fungovalo efektívne. V takýchto krízach to totiž nie je o tom, že niekto má nejakú úlohu a tej sa venuje. Každá kríza má svoje fázy. Na začiatku sme všetci

Martin Blaha,
útvár krízového riadenia Magistrátu
hlavného mesta SR Bratislavy

zdravotníci, potom policajti, potom sme všetci hasiči a vo štvrtej fáze je treba dať všetko čo najrýchlejšie do pôvodného stavu, a to už je potom väčšinou na pleciach samosprávy.

Čo vás prekvapilo?

Napríklad to, ako sa mestské časti, ktoré boli ťažko zasiahnuté, mohli spoľahnúť na pomoc susednej mestskej časti – Devínska Nová Ves veľmi pomáhala Devínu. Vnímam, že hoci bola situácia pre nich zložitá a všetci cítili veľkú zodpovednosť za svoju mestskú časť, aj na základe komunikácie so starostkou viem, že sa necítili osamotení a dokázali sme im dať dostatočnú podporu.

Zvládli sme v meste povodne lepšie ako v roku 2013?

Uvediem to na príklade rozhovoru s jednou obyvateľkou Bratislavy – vravela mi, že v roku 2013 to bolo oveľa horšie, veľa vecí nefungovalo, bolo to veľmi zložitá a podobne. Povedal som jej, že dnes to vôbec nebolo až tak ďaleko od roku 2013, ale ak vníma rozdiel, je to naša vizitka. Netvrdím však, že sa veci nedajú robiť ešte lepšie.

Ak sa pozrieme na posledné povodne, a ďalšia by mala nasledovať povedzme v roku 2035, čo sa dá zlepšiť?

Vzdelávanie verejnosti, aby chápala, že voda je živé a netreba sa vrhať do rozvodneného Dunaja a odčerpávať tak kapacity záchranných zložiek alebo sa s turistickým zájazdom prísť pozrieť do Devína, kde mali ľudia zatopené pivnice. Som zároveň veľmi rád, že materiálne škody neboli vyššie a že sme mesto vedeli rýchlo dostať do normálneho stavu.

Pripomeňte si históriu Rimanov počas Rímskych hier v Rusovciach

Na Slovensku máme viacero lokalít, ktoré majú jedinečný charakter vďaka činnosti človeka alebo prírody. Svojím významom prekročili hranice našej krajiny a ich dôležitosť a potrebu zachovania pre ďalšie generácie potvrdzuje zápis do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Jednou z nich je Hranica Rímskej ríše – Dunajský Limes, súčasťou ktorého je Rímsky vojenský tábor Gerulata v Rusovciach. Jeho históriu, úzko spojenú s pôsobením Rimanov v našom regióne, priblíži 12. októbra 27. ročník festivalu Rímske hry.

Festival preniesie návštevníčky a návštevníkov do antiky, kedy boli Rusovce súčasťou tzv. Panónie a ich územie obývali rímske vojská. Aj keď Rusovce Rimania dávno opustili, počas sobotného programu sa do ulíc mestskej časti a areálu múzea opäť vrátia vďaka celodennému programu, ktorý sa bude odohrávať na troch hlavných stanovištiach v okolí Antickej Gerulaty. Rímske hry, ktoré prvýkrát organizuje Bratislavské kultúrne a informačné stredisko, sa slávnostne otvoria o 10:00 na Balkánskej ulici v Rusovciach, neďaleko múzea. Prítomných privítajú vojaci z desiatej légie a súčasťou programu bude aj predvedenie rôznych vojenských formácií v dobovom výstroji a ukážky cvičných súbojov. Bude možné nahliadnuť do ich kuchyne, dozvedieť sa viac o ich tradičných jedlách, vyskúšať si lukostrebu, vyraziť si mincu alebo vyrobiť príviesok z kože.

Okolie požiarnej zbrojnice a kostola zase priblíži repliku rímskej veslice *Danuvina Alacris* v podobe dvoch makiet (viac na str. 17). O technikách stavieb plavidiel starých Rimanov a o ich splavovaní Dunaja povie viac na svojej prednáške archeologička Margaréta Musilová z Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave, ktorý sa na podujatí tiež podieľa.

HLAVNÝ PROGRAM

Hlavný program sa odohrá v areáli expozície Antickej Gerulaty. Okrem premietania prvého filmu o histórii Gerulaty, ktorý bol natočený v roku 1968, je pripravených viacero prednášok a diskusií. Dômyselné a nadčasové stavebné riešenia Rimanov a výsledky výskumu o rímskej kanalizácii zachovanej v areáli expozície budú predmetom prednášky archeologičky Jarmily Schmidtovej z Múzea mesta Bratislavy, ktoré sa na podujatí rovnako podieľa. O tom, aká je cesta archeologického nálezu, kým sa z neho stane vystavený exponát, porozpráva reštaurátor Milan Sedlár a príde aj archeológ a odborník na vykrádanie nálezísk a pamiatok Zdeněk Farkaš. V miestnom parku vznikne *Detská Rímska ríša* s aktivitami pre menších aj väčších bádateľov. Počas celého dňa si deti budú môcť vyskúšať prácu archeológov a naučiť sa písať rímske číslice. **V spolupráci s Bratislavským kultúrnym a informačným strediskom**

RH

Rímske hry

VSTÚPTE DO RÍMSKEJ RÍŠE

XII.X.MMXXIV 10:00 – 18:00

GERULATA, RUSOVCE

BICS

Už 20 rokov spolu tvoríme kultúrne mesto

Realizované s finančnou podporou Ministerstva cestovného ruchu a športu SR

Slávna rímska veslica opäť na Slovensku

Dunajský región tvoril mimoriadne dôležitú súčasť niekdajších hraníc Rímskej ríše (Dunajského limesu). Medzinárodná archeologická lokalita Hranice Rímskej ríše dostala v roku 2021 Bratislavu dokonca do zoznamu Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Z toho vyplýva nielen veľký záväzok chrániť Antickú Gerulatu v Rusovciach, ale rímske kultúrne dedičstvo aj zaujímavovo prezentovať širokej verejnosti. A tak v nedeľu 13. októbra popoludní do Bratislavy dopláva replika rímskej veslice s názvom Danuvina Alacris. A vy môžete byť pri tom.

Neskoroantickú loď typu Lusoria, pokrstenú ako *Danuvina Alacris*, v preklade „Živý Dunaj“, postavila Univerzita Friedricha Alexandra v Erlangen-Norimbergu pod vedením profesora Borisa Dreyera v období od júla 2020 do júla 2022 pomocou rímskych remeselných metód. Ako predloha pri stavbe veslice slúžili staviteľom dva vraky (loď č. 1 a loď č. 5) objavené pri stavbe hotela Hilton v Mainzi.

Stavba repliky lode bola súčasťou projektu EÚ Interreg DTP *Living Danube Limes*. Projekt spojil 19 medzinárodných partnerov pozdĺž Dunaja. Od júla do októbra 2022 sa plavila rímska veslica *Danuvina Alacris* po Dunaji – hranici Rímskej ríše, a navštívila krajiny, ktoré spája spoločná rímska história regiónu.

DANUVINA ALACRIS NA DEVÍNE

Koncom septembra sa *Danuvina Alacris* nachádzala v rakúskom Tullne, kde začne svoju slovenskú plavbu. V Bratislave ju privítame na sútoku riek Dunaj a Morava pri Bráne slobody. Na Devíne si počas nedeľného popoludnia môžete veslicu obzrieť na vlastné oči. Zvedavci sa dozvedia zaujímavosti o stavbe lode priamo od autora profesora Borisa Dreyera. Dobrodružné povahy si môžu s posádkou zaveslovať. Kvôli bezpečnosti bude však nutné vopred sa registrovať prostredníctvom webu www.muop.bratislava.sk. „Verejnosť môže priplávanie lode sledovať z hradu Devín, odkiaľ sa naskytne jedinečný výhľad na blížiacu sa *Danuvinu Alacris*. Práve pre neopakovateľnú perspektívu sme sa rozhodli pripraviť zastávku lode na Devíne. Veslica zakotví na rieke Morave najmä kvôli bezpečnosti, aby si ľudia mohli pozrieť loď zblízka,

Verejnosť môže priplávanie lode sledovať z hradu Devín.

Foto: MUOP

a samozrejme, aby si mohli vyskúšať plavbu,“ opisuje archeologička Mestského ústavu ochrany pamiatok Margaréta Musilová. Na hrade Devín pripravilo pre návštevníkov špeciálny popoludňajší program aj Múzeum mesta Bratislavy a BKIS – pre rodiny s deťmi workshop a archeologický výklad spojený s prezentáciou zbierkových predmetov či predstavenie historickej skupiny SCEAR, ktorá predvedie ukážky rímskeho súboja.

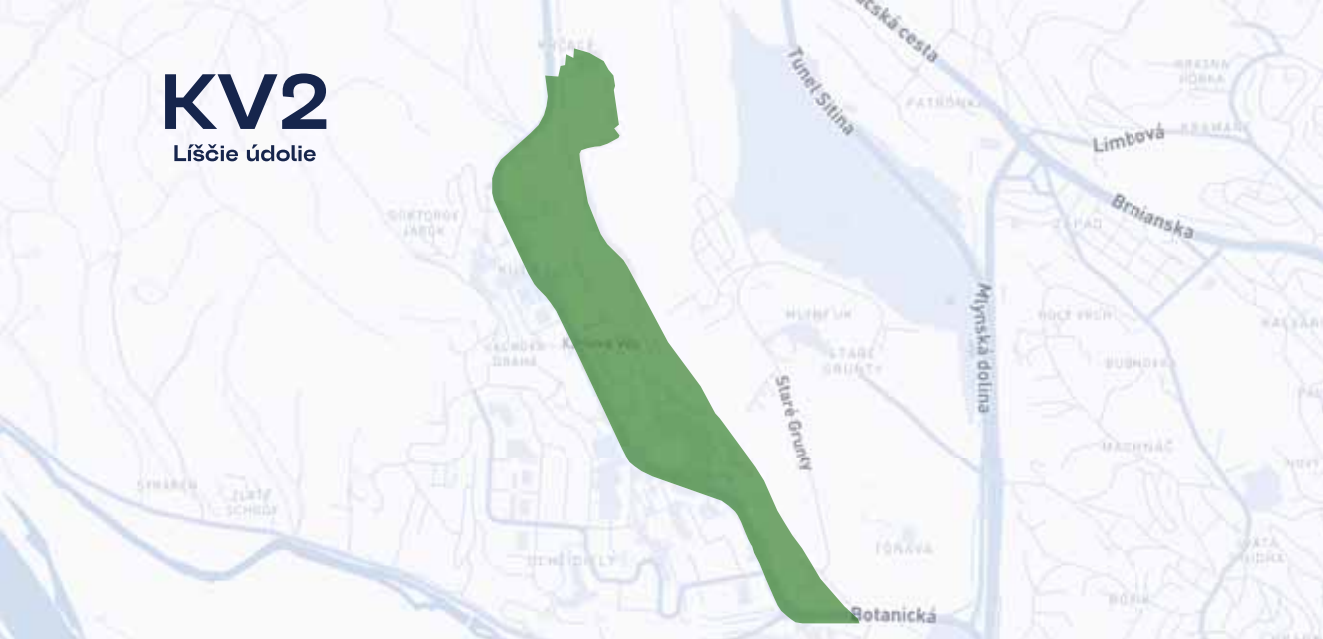
A ČO ĎALEJ?

Z Devína popláva loď dole Dunajom do Karloveského ramena, kde na noc zakotví, aby sa následne presunula do bezpečného prístavu, ktorým sa do júna budúceho roka stane Danubiana Meulensteen Art Museum. „Sme veľmi radi, že *Danuvina Alacris* nájde svoj slovenský domov práve v múzeu moderného umenia, ktoré je postavené vo forme rímskej galérie. Vedenie Danubiany pripravilo mólo na mieru pre rímsku veslicu. Tu bude počas budúcej jari vystavená pre návštevníkov. V spolupráci s Danubianou a STM – Múzeom dopravy v Bratislave a BTB, plánujeme pripraviť pre verejnosť aj podujatia spojené s prezentáciou rímskej veslice,“ uviedla Margaréta Musilová.

V spolupráci s Mestským ústavom ochrany pamiatok

KV2

Líščie údolie

Popiska k infografike

PAAS prichádza aj do Karlovej Vsi – pribudla zóna Líščie údolie

Systém regulovaného parkovania PAAS od roku 2022 spustilo mesto už v mestských častiach Rača, Nové Mesto, Staré Mesto, Petržalka a Ružinov. Od 2. októbra sa PAAS rozšíril aj do západnej časti Bratislavy, do mestskej časti Karlova Ves. Prvou zónou v tejto mestskej časti, kde je parkovanie regulované, je zóna KV2 – Líščie údolie, ohraničujúca ulice Karloveská, Líščie údolie, Botanická a Svrčia.

Rovnako ako pri všetkých PAAS zónach aj v Karlovej Vsi spusteniu samotnej regulácie predchádzala príprava komplexného projektu organizácie dopravy, ktorý pripomienkovali aj obyvatelky a obyvatelia zóny. Projekt stanovil, kde a akým spôsobom je možné legálne vyznačiť parkovacie miesta tak, aby sa maximalizoval počet dostupných parkovacích miest pre rezidentov. Z tohto dôvodu boli v zóne Líščie údolie zjednosmernené ulice Pod rovnicami/Donnerova a časť ulice Líščie údolie od parku SNP po križovatku s ulicou Pod rovnicami – pri obojsmernej premávke by na nich totiž nemohli byť vyznačené parkovacie miesta kvôli nedostatočnej šírke komunikácie.

Lokalita KV2 – Líščie údolie je prvou zónou v Karlovej Vsi, kde môžu parkovať rezidenti s rezidentskou parkovacou kartou PAAS neobmedzene, a pre návštevníkov je zóna spoplatnená počas pracovných dní v čase od 14:00 do 24:00 sadzbou 1,00 eur/hod. Viac informácií o zóne nájdete na www.paas.sk/karlovaves.

NOVÉ KLIENTSKE CENTRUM

Ak potrebujete v súvislosti s PAAS s čímkoľvek poradiť či pomôcť, využite kontaktný formulár, ktorý nájdete na www.paas.sk/formular, alebo telefonickú infolinku 0800 222 888 každý pracovný deň od 8:00 do 18:00, či prídte osobne. Na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu je otvorené nové, profesionálne klientske centrum, kde vám kolegyně a kolegovia radi poradia s registráciou a zodpovedia akúkoľvek otázku v súvislosti s PAAS. (voj)

K parkovaciemu systému PAAS patrí nová mestská aplikácia PAAS:

- ▶ Nájdete v nej napríklad prehľadnú mapu, ktorá automaticky určí vašu polohu a obsahuje rovnako aj informácie o záchytných parkoviskách.
- ▶ Jednoducho si ňou viete predĺžiť či predčasne ukončiť vaše parkovacie lístky a zaplatíte tak len za reálne využité čas parkovania.
- ▶ Aplikácia vás upozorní na končiacu platnosť parkovacieho lístka.
- ▶ Jednoducho v nej využijete aj bonusovú či návštevnícku kartu vrátane kariet vašich príbuzných.
- ▶ K mestskej aplikácii máte profesionálnu zákaznícku podporu na infolinke 0800 222 888, cez e-mail či osobne na klientských miestach.
- ▶ Prehľad všetkých aplikácií a možností platby parkovného nájdete na www.paas.sk/platba

Typy parkovacích kariet: na čo slúžia, ako ich získate a využijete

Bratislavský
parkovací
asistent

paas

REZIDENTSKÁ

paas karta

**39 eur/rok
na prvé auto**

S RPK môže za ročný poplatok parkovať fyzická osoba s preukázateľným vzťahom k vozidlu a s trvalým pobytom v regulovanej zóne PAAS neobmedzene. Jeden rezident môže mať vydané maximálne tri rezidentské parkovacie karty na jeden byt v jednej zóne.

Získate ju online cez paas.sk – Získať kartu. Zaregistrujete sa v IT systéme, zadáte meno a rodné číslo. Systém doplní čo najviac ďalších údajov zo štátnych registrov. Ak bude treba, doplníte prílohy, podáte žiadosť a po overení vám príde e-mailom potvrdenie a odkaz na úhradu. Karta nie je fyzická, ale v podobe elektronického oprávnenia.

NÁVŠTEVNÍČKA

paas karta

zdarma

Ak máte RPK, dostanete aj návštevnícku kartu s možnosťou poskytnúť svojim návštevám 100 hodín/rok na bezplatné parkovanie. Ak RPK nemáte (parkujete vo vlastnej garáži alebo nemáte auto), získavate 200 hodín/rok pre návštevy. Ako ŤZP osoba s potrebou osobnej asistencie máte nárok na 750 hodín/rok pre návštevy.

Aby ste svoju návštevnícku kartu mohli využívať, najprv si ju musíte pridať do svojho profilu v aplikácii. Návod na pridanie návštevníckej karty do dostupných mobilných aplikácií nájdete na: www.paas.sk/casto-kladene-otazky/#navstevnicka.

Ak už čakáte návštevu a chcete jej poskytnúť kredit z vašej NPK, návšteva vám po zaparkovaní nahlási kód úseku parkovania (napr. 5001), svoje EČV (napr. BT123CD), začiatok a predpokladaný čas ukončenia parkovania. Zadáte údaje do mobilnej aplikácie, vytvoríte platný parkovací lístok v systéme v hodnote 0 eur, časový kredit sa z NPK odčítava po minútach.

BONUSOVÁ

paas karta

10 eur/rok

S BPK môžu obyvateľky či obyvatelia (s trvalým pobytom kdekoľvek v Bratislave a s preukázateľným vzťahom k vozidlu) parkovať 2 hodiny denne zdarma v regulovanej zóne PAAS (s výnimkou najdrahšieho tarifného pásma A – centrum mesta)

Použiť ju môžete aj cez parkomat, alebo si stiahnite jednu z dostupných mobilných aplikácií, ktoré nájdete na www.paas.sk/platba. Pri kúpe parkovacieho lístka zadáte EČV, na ktoré máte zakúpenú bonusovú kartu. Na začiatku parkovania je potrebné zvoliť si predpokladaný čas parkovania a na tento čas si zakúpiť parkovací lístok, ktorý (ak sa zmestí do 2 hodín) sa automaticky odráta z bezplatných bonusových hodín. Vždy si však musíte zakúpiť parkovací lístok za 0 eur, aby sa vaše EČV zaevidovalo v systéme a bolo pri kontrole vyhodnotené ako parkujúce s platným parkovacím lístkom.

Čas z bonusových 2 hodín sa odčítava po minútach. Nevyčerpané bonusové minúty sa neprenášajú do ďalších dní. Po vyčerpaní zľavy v danom dni (120 minút so 100 % zľavou) sa za parkovanie už platí štandardne, podľa tarify v danej časti zóny.

ABONENTSKÁ

paas karta

**týždenná od 12,50 po 40 eur,
mesačná od 50 do 160 eur
a ročná od 500 do 1 600 eur
podľa tarifného pásma**

S abonentskou kartou môže za vybraný poplatok parkovať neobmedzene v regulovanej zóne PAAS držiteľ živnostenského alebo iného oprávnenia podľa VZN hl. mesta SR Bratislavy o dočasnom parkovaní, ktorý má v danej zóne miesto podnikania, alebo fyzická osoba, ktorá tam vlastní nehnuteľnosť (ale nemusí tam mať trvalý pobyt). S jednou abonentskou kartou môže jej držiteľ parkovať iba jedno auto.

Všetky informácie nájdete
na webe paas.sk

Práce na stavbe predĺženia električkovej trate do Petržalky napredujú

Vydĺždená zastávka Farského. Foto: Marek Veľček

Práce na predĺžení električkovej trate do Petržalky pokračujú, do konca roka by mala byť hotová koľaj a trakčné vedenie, cestujúci by sa na trati mali previezť začiatkom roka 2025. Aktuálne sa pracuje aj na stavbe združenej zastávky Farského. Pozreli sme sa, ako vzniká a na čo bude slúžiť.

Na trati sú už položené základy takmer všetkých zastávok a pracuje sa na ich konštrukčných vrstvách, vydĺždená je nová združená zastávka Farského. Bude ju obsluhovať električková doprava, ktorá bude využívať už jestvujúce nástupiská, a tiež autobusová doprava. „Budú tu na jednej úrovni zhotovené spoločné nástupiská pre cestujúcich električkovej i autobusovej dopravy, prestupy budú teda bezbariérové,“ vysvetľuje konzultant mesta František Brlíř. Električková doprava bude zabezpečovať dopravu v najkratšom možnom smere medzi Petržalkou a časťou mesta na druhej strane Dunaja. Autobusová doprava bude

potom obsluhovať samotné rozľahlé územie Petržalky a umožní obyvateľom, ktorí nebyvajú v blízkosti električkovej trate, dostať sa električkou na druhú stranu Dunaja.

AJ ZASTÁVKA JANÍKOV DVOR

Na stavbe Petržalskej električky pribudne aj zastávka Janíkov dvor, ktorú tiež možno považovať za združenú zastávku. Rozdiel oproti združenej zastávke Farského je v tom, že na zastávke Janíkov dvor pôjdu obidva druhy dopravy v dvoch úrovniach. „Električková zastávka bude na úrovni trate, ale autobusová zastávka bude umiestnená na cestnom nadjazde. Jestvujúci nadjazd sa preto rozšíri na oboch stranách tak, aby na ňom vznikli plnohodnotné nástupiská,“ dodáva Brlíř. Cestujúci budú môcť prestupovať z električkovej zastávky na autobusovú s použitím rámp pre chodcov, ktoré budú mať schodiská a rampy s parametrami pre využitie aj imobilnými cestujúcimi.

ĎALŠIE PRÁCE

Združený most na Rusovskej ceste bol zasypaný, prebehli na ňom zaťažovacie skúšky a aktuálne sa pracuje na novej križovatke a betonáži spodných dosiek pevnej jazdnej dráhy. Na moste pri Farskom kostole Sv. rodiny prebehla betonáž mostných záverov a dorábajú sa oporné múry, po ich dokončení budú vykonané zaťažovacie skúšky. Naďalej prebieha pokládka koľajníc a sypanie substrátu pod rozchodník na viacerých úsekoch trate. Pri moste Panónska pokračuje výstavba rámp pre peších, aktuálne sa armuje a dební a čoskoro začne betonáž prvej úrovne, ako aj stavba podpornej konštrukcie mosta. **(luc, fab)**

BRATISLAVA POTREBUJE TVOJU VÝDRŽ
STAŇ SA VODIČOM ELEKTRIČKY

Daniel, vodič električky / športovec

✉ nabor@dpb.sk

🌐 dpb.sk/kariera

 DOPRAVNÝ PODNIK
BRATISLAVA

Deň s... vodičkou bratislavskej električky

Viete si predstaviť vstávať do práce ráno o 2:00 a tešiť sa do nej každý deň? To je prípad vodičky mestskej hromadnej dopravy Ivety Daňkovej, ktorá nám porozprávala, ako vyzerá jej deň v električke, v ktorej jazdí už 9 rokov.

„Keď mám nástup o 3:28, vstávam o 2:00 a veľkú časť cesty do práce idem pešo, je to pre mňa taká ranná vzpruha,“ hovorí. Pri príchode do depa si skontroluje, aké má vozidlo, zapíše sa, zistí, čo je nové na trati, či nie je náhodou nejaká obchádzka, nezabudne pracovnú tašku a kontrolné lístky, ktoré je dôležité si označiť, a vyraža k svojmu vozidlu, ktoré skontroluje zvonka aj zvnútra.

OBLÚBENÁ LINKA Č. 1

Rušné rána v električke má rada a nevadí jej ani ranná špička okolo 7:15, keď sa električka naplní. „Vždy sa čudujem, keď vidím niekoho bežať za mojou električkou. V špičke chodíme každé 2 – 3 minúty, teda tak často, že si skoro zavádzame na trati,“ dodáva s úsmevom. Z liniek, na ktorých jazdí, má najradšej č. 1. „Nemajú to tak všetci kolegovia, ale ja jednoducho zbožňujem linku číslo 1, či je pracovný deň, alebo napríklad nedeľa, či sobota ráno. Je to pre mňa živá linka, ktorá chodí cez centrum mesta, aj cez rušnú Obchodnú ulicu,“ dodáva s tým, že aktuálne si obľúbila aj linku č. 4, ktorá jazdí od zastávky Kuchajda po Zlaté piesky na opravenej Vajnorskej radiále už od konca mája.

BEZPEČNOSŤ NA PRVOM MIESTE

Ženy aktuálne tvoria už štvrtinu všetkých vodičov električiek. „V električke zažívam rôzne situácie, ale musím povedať, že som v tejto práci získala pokoj, nič ma nerozhádza, ako to

Vodička Iveta Daňková. Foto: archív

bolo kedysi. Niekedy to je síce naháňačka, za deň urobím na trati aj 15 – 16 kolečiek, ale nejazdím vkuse celú službu. Na linke č. 3, 4 a 9 máme striedačov, aby sme si urobili prestávku: dvakrát doobeda a raz poobede,“ vysvetľuje s tým, že na trati je vždy v strehu. Nielenže sleduje trať, ale aj okolité autá, dopredu predvída kroky chodcov, aby sa nerozbehli do jej trasy. Najhoršie sa podľa jej slov jazdí, keď mrholí, ale aj to je súčasťou výcviku, ktorý musia všetci absolvovať, aby vedeli, ako sa zachovať v každej situácii. „Keď začína pršať, je to najhoršie – vtedy sa veľmi šmýka, ale viem, čo vtedy robiť, aby som sa bezpečne kĺzala po trati. Keď už prší, je to v pohode,“ dodáva s tým, že ich inštruktor veľmi dbal na pozornosť, a súčasťou výcviku boli aj chytáky, ako napríklad pozorovanie jazdy ŠPZ okolitých áut. Aj to zvládla, a preto dnes patrí medzi najskúsenejšie vodičky električky v Dopravnom podniku Bratislava. **(luc)**

FROM

BE2CAN

TO

VENICE

&

CANNES

9.–16. Október 2024

Prehliadka festivalového filmu z Berlína, Benátok a Cannes

Zombies v DPOH kladú otázku: Kto sú dnešní mladí muži?

Generácia Z: Zombies. Foto: Monika Mahútová

Divadlo Pavla Országha Hviezdoslava otvorilo novú sezónu štvrtou časťou projektu Generácia Z, ktorého zámerom je vytvoriť autorské inscenácie mapujúce generáciu Z a zároveň sa jej prihovoriť ako cieľovej skupine divákov. Všetky inscenácie (vrátane prvých troch predstavení Sused, ktorého nechcem, Krása nevidaná a FANTOMAS) sa venujú mladým ľuďom a témam inakosti, jej rešpektovania či nenávisti, vnímania ženskej krásy, téme vplyvu sociálnych médií, hoaxom a dezinformáciám. Nová inscenácia Zombies v réžii Jána Šimka si kladie zásadnú otázku: Čo pre generáciu Z znamená byť mužom v dnešnej dobe?

Inscenácia *Zombies*, realizovaná v spolupráci so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva, je teda zameraná primárne na chlapcov a mladých mužov. Výskumy hovoria, že kým mladé ženy generácie Z pokračujú v rokmi rozbehnutej ceste za emancipáciou, mladí muži sa často cítia stratení a dezoorientovaní. Hľadajú svoje pevné miesto v spoločnosti aj v partnerských vzťahoch a často inklinujú k toxickým vzorom.

CHLAPCI GENERÁCIE Z

Chlapci generácie Z sú ovplyvňovaní obsahmi, ktoré hovoria, aby neboli šťastní, ale aby boli vplyvní a schopní – že zraniteľný

muž nie je dobrý muž a dobrý muž je nebezpečný muž. Muž má byť monštrum. Má pestovať hnev, ale zároveň ho kontrolovať, ale to nedokáže každý a vôbec nie bežní chlapci. Manipulátori na sociálnych sieťach tiež tvrdia, že sex je zábava, sexuálne vzťahy by mali byť rekreačné, s mnohými partnerkami a partnermi. „Chlapci sa topia v tekutej modernite súčasného sveta, kde je mužská rola v spoločnosti redefinovaná. Boja sa priznať slabosť, veď chlap má všetko vydržať, má páchnuť potom, borovičkou a na rukách mať mozole. Ak sú mladé dievčatá stratené, čo potom mladí chlapci? Majú šancu nájsť si svoje miesto bez toho, aby sa vrátili do jaskýň? Majú v tejto krajine šancu byť citliví a láskaví? Ukázať slabosť? Má táto krajina šancu, ak sa vedome rozhodla kráčať proti času? Alebo naopak, povstanú zombíci celého sveta pod plamennými rečami populistov, vytiahnu do boja za záchranu mužstva a urobia plochú zem, *great again*? Predstavenie *Zombies* možno nájde odpoveď. A ak nie, určite nájde mnoho otázok. A tie sú často dôležitejšie,“ vysvetľuje riaditeľka DPOH Valeria Schulczová.

NA ZÁKLADE ROZHovorOV

V postavách dnešných mladých mužov diváci uvidia Tadeáša Bola a Jakuba Šveca, ktorí hrajú spolu vo viacerých inscenáciách a v niektorých sa už podobnými otázkami zaoberali. Na javisku tiež uvidíte Makara Tikhomirova, ktorého vyhnala vojna z Ukrajiny, keď ju napadlo Rusko. Spoločne sú zároveň aj spoluautori textov. „Inscenácia vznikla z našich rozhovorov. Aby sme zistili, ako sa muži zmenili, porovnávali sme svoje skúsenosti a spomienky, hľadali sme, čo charakterizuje muža dnes a čo ho charakterizovalo kedysi, aké predstavy spĺňal a aké by mal spĺňať, čoho sa bál a bojí, čoho sa chce alebo by sa mal vystríhať, čo ho zraňuje, teší, naplňa. Viedli sme dlhé rozhovory a potom ich prekladali do javiskového textu,“ hovorí režisér inscenácie Ján Šimko. Napríklad aj o vojne, ktorá nemá ženskú tvár. Vrátila Európu do temných čias, v ktorých muži ako Putin obhajovali svoju despotickú moc takzvanými tradíciami či takzvaným prirodzeným poriadkom.

V spolupráci s DPOH

Mesto bude žiť dizajnom. Vyrazte na Bratislava Design Week

Bratislava sa opäť stane centrom súčasného dizajnu. Najväčší medzinárodný festival dizajnu na Slovensku, Bratislava Design Week 2024, sa uskutoční v dňoch 16. – 20. októbra na viacerých miestach v Bratislave. Tento rok sa uskutoční už 15. ročník a hlavné centrály festivalu nájdete v OD Prior na Kamennom námestí a v priestoroch Mirbachovho paláca v Galérii mesta Bratislavy.

Tohtoročnou témou sú vzťahy, a to v širokom slova zmysle. „Bez vzťahov nie sme. Vnímame ich v rôznych rovinách a podstatne ovplyvňujú náš život aj svet. Vzťahy sú niekedy zjavné a niekedy skryté. Vedia nás definovať, posúvať vpred aj likvidovať. Otvárajú nám dvere a vzdelávajú, menia nás. Musíme ich pestovať, utužovať, posilňovať, nadväzovať, ukončovať, hýčkať. Samozrejme, myslíme aj na vzťahy smerom von k prostrediu, spoločnosti, k minulosti, budúcnosti. A na vzťahy mimo nás – medzi materiálmi, technológiami, organickým a anorganickým svetom, medzi majoritou a minoritou a naopak. Vzťahy sú vesmírom a my do neho chceme vstúpiť cez filter dizajnu,“ približujú kurátori festivalu Ľubica Hustá a Damián Cehlárik. Festival bude vzťahy skúmať v ich rozmanitých podobách a prepojeniach cez pestré dizajnérske projekty.

DVE CENTRÁLY FESTIVALU

Festival sa bude odohrávať v dvoch hlavných centráloch, ďalšie festivalové miesta budú rozmiestnené v Starom Meste. Prvou centrálou bude druhé poschodie OD Prior, kde bude v druhej polovici októbra pripravená kurátorská výstava pod vedením Damiána Cehlárika. Predstaví špičky

súčasného európskeho dizajnu – návštevníčky a návštevníci si budú môcť pozrieť diela dizajnérov z krajín ako Taliansko, Francúzsko, Švajčiarsko, Česko, Rakúsko, Ukrajina, Poľsko, Maďarsko a Holandsko, vrátane diel vytvorených špeciálne pre tohtoročný festival *Bratislava Design Week*. Súčasťou bude aj veľká výstava prác vybraných prostredníctvom OPEN CALL, ktorá predstaví talenty dizajnových škôl a profesionálov z rôznych oblastí dizajnu.

Druhá centrála, kde sa bude festival odohrávať, bude v priestoroch Mirbachovho paláca Galérie mesta Bratislavy. Návštevníčky a návštevníci sa môžu tešiť na výstavu *Expedícia D*, ktorá predstaví rôznorodé materiálne a koncepčné interpretácie slovenského dizajnu. Zúčastnia sa na nej tvorcovia ako Sylvia Jokelová, Jana Hojstričová, Vnem, Sebastian Komáček, Erika Remencová a IOKO, Sylvia Sukopová, Erik Vrábel, Lucia Židek Gamanová, Crafting Plastic! a ďalší. V rámci sekcie *Majstri slovenského dizajnu* bude na festivale predstavená tvorba legendy slovenského dizajnu Karola Weisslechnera, konkrétne z obdobia 80. a 90. rokov.

V spolupráci s festivalom Bratislava Design Week

KOMPLETNÝ PROGRAM NÁJETE NA WEBE
WWW.BADW.SK

BRATISLAVA
DESIGN WEEK
2024

OD PRIOR
GMB

16
|
20
OKT

TÉMA
VZŤAHY

Budova útulku. Foto: Jakub Bartoš

Mestský útulok pre ľudí bez domova

Pripravila: Lucia Čížová

Vystúpime na Hradskej ulici v Bratislave a ešte krátko kráčame po úzkej ceste. Míňame len zopár ľudí. Zakrátko prichádzame k miestu, ktoré poskytuje bezpečný a rešpektujúci priestor ľuďom bez domova, ale zároveň aj možnosť vytvoriť si podmienky na posun do stabilného bývania. Prvý a aktuálne jediný Mestský útulok Hradská je už takmer rok a pol zaregistrovanou sociálnou službou pre ľudí bez domova. Boli sme sa pozrieť, ako to v útulku funguje.

„Počas pandémie koronavírusu toto miesto slúžilo ako mestské karanténne zariadenie pre ľudí bez domova, pričom v čase nízkej incidencie sme prevádzkovali pridružené funkcie ako Zimný krízový nocľah, Krízové ubytovanie alebo ubytovanie pre ľudí, ktorí boli nútení utiecť z Ukrajiny. V druhej polovici roka 2022 sme započali proces

registrácie sociálnej služby, ktorý sme úspešne ukončili 1. júna minulého roka spustením Mestského útulku Hradská, riadne registrovanej sociálnej služby, vysvetľuje začiatky fungovania útulku Jakub Bartoš, ktorý vedie útulok už 4 roky.

V minulom roku spolupracovali s 54 klientmi a 11 sa podarilo zabývať do nejakého dlhodobého bývania. „Pre niekoho to môže byť malé číslo, ale z pohľadu ľudskej individuality – tých 11 žien a mužov – je to veľmi veľa. Zmenil sa v podstate celý ich svet a presne kvôli týmto 11 ľuďom dáva táto práca obrovský zmysel,“ dodáva Bartoš s tým, že s viacerými klientmi aj naďalej spolupracujú, aj keď s niektorými spoluprácu museli aj ukončiť.

KAŽDÁ ŽIADOSŤ SA VYHODNOCUJE

Aktuálne má mestský útulok kapacitu 25 miest a je možné v ňom zostať najviac 2 roky s možnosťou predĺženia v prípade potreby. Denná úhrada za služby útulku, medzi ktoré spadá sociálne poradenstvo, vyvážená celodenná strava, možnosť osobnej hygieny, pranie osobných vecí, nevyhnutné ošatenie a pravidelné komunitné aktivity, je vo výške 1 až 6 eur za deň v závislosti od výšky príjmu klienta, minimálne teda 30 eur za mesiac.

Každá žiadosť o zaradenie do útulku sa posudzuje individuálne. „Spolupracujeme s odbornými pracovníkmi našich partnerov, ktorými sú poskytovatelia sociálnych služieb pre ľudí bez domova, obce a mestské časti a zdravotnícke zariadenia – od nich nám aj najčastejšie prichádzajú žiadosti. Najzásadnejším kritériom je, aby klient chcel, aby mu bola poskytovaná sociálna služba. Musí to byť dobrovoľné.

Športový deň v útulku. Foto: Jakub Bartoš

Na druhej strane nie je sme schopní prijať klienta, ktorý nie je sebestačný a schopný každodennej starostlivosti o seba," vysvetľuje Bartoš.

VÍZIA BUDÚCNOSTI

Na ceste od útulku po dlhodobé bývanie je podľa Bartoša v prvom rade dôležitá nespojnosť klientov s ich aktuálnou nepriaznivou situáciou a zároveň jasne načrtnutá vízia ich reálnej budúcnosti. Aby boli skutočne motivovaní sa s ňou popasovať. Sociálne pracovníčky preto veľa pracujú jednak so samotnou motiváciou klientov, ale aj s vizualizáciami ich fungovania v budúcnosti. Pomáha, ak sa klienti chcú „zaľúbiť“ do tejto vízie, ak si vedia predstaviť, ako by chceli fungovať. To im veľmi pomáha s motiváciou.

S každým, kto je prijatý do útulku, si tím sociálnych pracovníkov prechádza ich individuálny plán, ktorý, samozrejme, nezávisí len od ich očakávaní, prianí, ale aj reálnych možností. „Cieľom práce je, aby sa vedeli vrátiť do života, mimo systém služieb krízovej intervencie. Asi tretine z nich sa podarí vybudovať si po odchode samostatný život v dlhodobom ubytovaní. Druhou skupinou sú tí, ktorých pripravujeme na umiestnenie do zariadení pre seniorov, špecializovaných zariadení alebo domovov sociálnych služieb," dodáva Bartoš. Avšak v prípade, že klient nepodniká akčné kroky na naplnenie cieľa a vyčerpajú sa všetky možnosti, ktoré útulok má, prichádza aj k ukončeniu spolupráce. V Bratislave je viac ako 4-tisíc ľudí bez domova a v útulku sa snažia o to, aby ich služba bola čo najadresnejšia.

Aby sa zvýšila ich šanca na udržanie si stabilného bývania alebo práce po odchode z útulku, alebo schopnosť zotrvať v zariadení podmienenom odkázanosťou (najmä v zariadeniach pre seniorov), je dôležité, aby sa klienti adaptovali na denný režim a pravidlá. „Najmä seniori sa niekedy nevedia stotožniť so životom v zariadení. Napriek tomu, že druhou možnosťou je fungovať na ulici, sú prípady, kedy sa títo ľudia radšej vrátia tam, lebo na ulicu sú zvyknutí. A nám zostáva iba to rešpektovať," vysvetľuje Bartoš s tým, že sociálne pracovníčky v útulku im počas ich pobytu pomáhajú s vybavovaním štátnych dávok, s riešením zdravotného stavu, poistenia, dlhov v Sociálnej poisťovni, finančnou gramotnosťou, hľadaním nového bývania, prípravou na pohovor či následným uplatnením na trhu práce – supľujú tak prácu mnohých odborníkov. To, ako úspešne budú fungovať v každodennom živote, závisí nielen od tejto

Jakub Bartoš,
vedúci Mestského útulku Hradská

prípravy, ale aj dĺžky bezdomovectva, zdravotného stavu či podpory od blízkych.

V útulku sú klienti zapájaní do rôznych komunitných aj pracovných aktivít. „Jednak sa klienti sami podieľajú na udržiavaní čistoty a poriadku v rámci objektu útulku, ale rozvíjajú svoje zručnosti môžu aj záhradníčením (jedlo, ktoré im zabezpečujeme my, si vedia doplniť o vlastnoručne vypestované reďkovky či hrášok), starostlivosťou o kvety, maľovaním interiéru, tvorivými dielňami či hrou na hudobné nástroje, ktoré v útulku majú. A aktuálne pripravujeme spustenie malej keramickej dielne," vymenúva Bartoš s tým, že aj keď to nie každý môže tak vnímať, v celom tíme si spolu s klientkami a klientmi užijú veľa zábavy a spoločne sa usilujú vytvárať priateľské prostredie.

KRÍZA VZŤAHOV

Štruktúra komunity ľudí bez domova sa mení v čase. „Zmenila sa pod tlakom všetkých kríz, ktorými sme si posledné roky prešli (pandémia koronavírusu, ruská invázia na Ukrajinu). Veľa ľudí sa ich vplyvom ocitlo v bytovej alebo inej núdzi. V poslednej dobe sa často stretávame s ľuďmi, ktorí celý život fungovali v rámci nejakej domácnosti a až posledné roky sa dostali do situácie, kedy boli nútení využívať služby krízovej intervencie (úmrtie partnera v seniorskom veku, nedostatočná podpora od rodiny v kríze, naštrbené vzťahy). Bezdomovectvo sa dá preto vysvetliť aj ako kríza vzťahov s blízkymi," uzatvára Bartoš. Po viac ako 10 rokoch skúseností v sociálnych službách však vidí okrem tohto aj výrazný posun vo vnímaní spoločnosti nielen ľudí bez domova (minimálne v Bratislave), ale celkovo ľudí v núdzi či ľudí z vylúčených komunit, jednoducho, že vzťah k nim je ľudskejší a rešpektujúcejší, ako to bývalo kedysi.

Mesto pokračuje v oprave ciest

Pri opravách ciest je dôležitá kvalita.

Foto: Marek Veľček

Aj v rozpočtovo náročnom období mesto pracuje na zlepšovaní kvality každodenného života obyvateľiek a obyvateľov. Opravy, rekonštrukcie a debarierizácie v tom, samozrejme, zohrávajú dôležitú úlohu. Keď sú chodníky a cesty kvalitné, každá cesta do práce, z obchodu, každá prechádzka je nielen komfortnejšia, ale aj bezpečnejšia.

Medzi najvýznamnejšie realizácie v poslednej dobe patrila oprava Trenčianskej, Račianskej ulice a tiež Trnavskej cesty, ktorá je už dokončená. Čo sa týka Trenčianskej ulice, s prácami sa začalo koncom júla v úseku medzi Ružovou

dolinou a Miletičovou ulicou, ktorá patrí medzi vyťaženejšie ulice v Bratislave. Najprv sa začalo s frézovaním starého povrchu a následne sa počas prác, ktoré budú prebiehať do konca októbra, postupne opravujú všetky štyri jazdné pruhy. Ďalšiu časť ulice, od Ružovej doliny k Bajkalskej ulici, plánuje mesto zrevitalizovať v roku 2025.

PREBIEHA MODERNIZÁCIA PÚCHOVSKEJ ULICI

Po prácach na Račianskej a Žitnej ulici pokračuje mesto s modernizáciou Púchovskej ulice. V rámci nej sa opraví vozovka v úseku Detvianska – Pri vinohradoch obojsmerne. Práce na vozovke, ktoré sú zároveň koordinované s Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou, sa začali koncom augusta frézovaním vozovky v úseku od Detvianskej v smere von z centra. Modernizácia bude prebiehať postupne po viacerých úsekoch a na ponechanie plynulosti dopravy bude voľný vždy aspoň jeden jazdný pruh. Do konca októbra sa opraví úsek v smere von z centra, následne sa bude pokračovať v smere do centra, pričom práce by mali byť ukončené do konca roka.

V rámci modernizácie sa odfrézuje asfalt, zosilnia podkladové vrstvy a položí nová vrstva nízkohlučného asfaltu. Súčasťou opravy je aj výšková úprava vývodov inžinierskych sietí, výmena vpustov a prídlažba. Doprava bude usmernená dopravným značením, je potrebná zvýšená opatrnosť. **(luc)**

Melos-Étos
17. medzinárodný
festival súčasnej hudby

Bratislava
7. – 14. november 2024
www.melosetos.sk
MELOS-ETHOS
melos_ethos

Čo robiť s odpadom, ktorý vzniká na jeseň?

Začala jeseň a vy nevíete, kam s trávou či listami zo záhrady, upratujete svoje pivnice alebo premýšľate, čo s odpadom z cintorínov s prichádzajúcim novembrom? Máme pre vás odpovede.

Jesenný odpad zahŕňa biologicky rozložiteľné materiály hlavne zo záhrad. Tento druh odpadu je organický a dá sa spracovať buď prostredníctvom domáceho kompostovania, alebo materiálovým zhodnotením v zariadeniach na to určených, preto patrí **do hnedej zbernej nádoby na záhradný bioodpad**. Patria tam kvety, štiepka, piliny, pokosená tráva, malé kusy konárov do priemeru 5 cm, opadané lístie či zvyšky z ovocia a zeleniny a burina (nemali by tam byť žiadne kompostovateľné vrecká či iné predmety).

Odvoz záhradného biologicky rozložiteľného odpadu (BRO) z hnedých zberných nádob realizuje OLO, a. s. celoročne – **2 x mesačne od marca do novembra a 1 x mesačne od decembra do februára**. Ak bývate v rodinnom dome, o nádobu na BRO alebo kompostér môžete požiadať na Oddelení miestnych daní, poplatkov a licencií Magistrátu na Blagoevovej 9 v Bratislave. V prípade bytových domov sa obráťte na svojho správcu.

CINTORÍNSKY ODPAD A TRIEDENIE

S blížiacimi sa Sviatkom všetkých svätých a Pamiatkou zosnulých sa bude zvyšovať podiel cintorínskeho odpadu. Ak si chcete uctiť blízkyh s ohľadom na životné prostredie, voľte radšej prírodné alternatívy cintorínskych ozdôb. Umelé aranžmány môžeme nahradiť živými alebo sušenými kvetmi, parafínové sviečky tými zo včelieho vosku či sóje a plastové kahance sklenenými pohármi zo zaváranín. Ak už na miestach posledného odpočinku nejaký odpad vznikne, kľúčové je jeho správne vytriedenie. Až 90 % odpadu z cintorínov sa dá triediť a recyklovať, no aj napriek tomu končí väčšina v Zariadení na energetické využitie odpadu (ZEVO) alebo na skládkach. Len správne vytriedený odpad však môže byť ďalej spracovaný:

► **do žltej nádoby:** plastové obaly od zeminy, kvetináče, plastové a kovové kahance, košíky, veká na svietniky, ozdoby a dekorácie či vázy,

- **do modrej nádoby:** suchý papier, papierové tašky, krabice, kartóny,
- **do zelenej nádoby:** sklenené svietniky, poháre, vázy (bez vosku),
- **do čiernej nádoby:** utierky, handry a iné textilie, stuhy z vencov a kytíc, zapaľovače.

Viac informácií nájdete v príručke o tom, ako pristupovať k ozdobám prinášaným na cintoríny s ohľadom na životné prostredie, ktorú si môžete stiahnuť na webe www.olo.sk, aj prostredníctvom QR kódu na tejto strane.

ODPAD PO UPRATOVANÍ

Robili ste alebo sa chystáte na veľké upratovanie? Ak sa potrebujete zbaviť odpadu z domácností s obsahom nebezpečných látok (batérie, rozpúšťadlá, pesticídy, chemikálie, farby či lepidlá), **obyvatelia a obyvateľky Bratislavy (fyzické osoby nepodnikateľov) môžu využiť tri soboty (12., 19. a 26. októbra)**, kedy bude prebiehať zber tohto odpadu v rôznych mestských častiach (presné miesta nájdete na www.olo.sk). Alebo ich môžete celoročne **bezplatne odovzdať** v Zbernom dvore OLO na Starej Ivanskej ceste 2. Tam môžete doniesť aj nepoužitelný objemný či drobný stavebný odpad.

Zostal vám funkčný nábytok alebo vybavenie, ktoré nevyužijete? **Prineste ho do KOLO – Bratislavského centra opätovného použitia** (KOLO Ružinov, Pestovateľská 13, a KOLO Karlova Ves, Jurigovo námestie), kde za odporúčaný príspevok nájdete nových majiteľov. V prípade potreby viete využiť aj KOLO taxi (objednajte si ho prostredníctvom formulára Objednávka služieb pre občanov na www.olo.sk alebo Zákazníckeho centra OLO na +421 2 50 110 111). Ak vypratávate celý byt alebo dom, môžete využiť aj objednanie veľkokapacitného kontajnera. **(luc)**

TRIEDENIE ODPADOV NA VYBRANÝCH
BRATISLAVSKÝCH CINTORÍNOCH

Spojenie dvoch unikátnych autorov pozýva do Slovenského národného múzea

Marek Ormandík. Opulentná kytica

Zvažovali, či už nepatria do starého železa, ale prišli na to, že skôr do múzea. Dva ja autori, rôzne výtvarné médiá, jeden priestor, spoločná kreatívna vášeň a reakcie na dynamickú dobu okolo nás. To všetko prezentuje výstava malieb Mareka Ormandíka a objektov Norberta Šmondra s názvom V múzeu, ktorú si v Slovenskom národnom múzeu na Vajanského nábreží môžete pozrieť do 17. novembra.

Výstava má ambíciu provokovať myslenie, ale aj zaujať zmysly. „Marek Ormandík je bytostný maliar a kresliar. Architekt Norbert Šmondra sa vo svojej voľnej tvorbe venuje predovšetkým trojrozmerným výtvarným objektom. Obom autorom je blízka monumentalita výtvarného prejavu, či už pocitová, alebo skutočná, ale aj intímna krehkosť, z ktorej jasne cítiť ľudskosť,“ opisuje v kurátorskom texte k výstave hlavné prvky ich tvorby Ľudovít Petránsky. Ich výtvary nie sú spojené prvýkrát, spo-

ločne sú vystavené napríklad aj v ateliéri Norberta Šmondra KFA, jednej z prvých nezávislých porevolučných platforiem venujúcich sa architektúre a dizajnu a voľnej tvorbe mimo pôdy štátnych ateliérov.

ESENCIA POMINUTEĽNOSTI

Maliar Marek Ormandík, ktorý prvýkrát vystavuje v múzeu, má zreteľne rozoznateľný, osobitý expresívny rukopis. V mnohých dielach vychádza z kultúrnej a hodnotovo podstatných biblických a mytologických tém. Realizoval množstvo samostatných výstav na Slovensku, v Česku, Rusku, Slovinsku, Chorvátsku, Maďarsku, Francúzsku, Taliansku, Nórsku, Nemecku či Rakúsku. Ťažiskom prezentácie jeho diel na tejto výstave sú dve mamutie, takmer sedemmetrové plátna (diela *Zápcha do neba* a *Tanec smrti*). Hlavnou témou týchto, ako aj ďalších vystavovaných veľkorozmerných diel – *Ježiš strom* či *Sklad bývalých hrdinov* – je esencia pominateľnosti. Existenciálne motívy vyvažujú Ormandíkove série florálno-faunových malieb *Opulentná kytica* či *Čierne stádo* a obrazy mileneckých dvojíc (*Objatie*).

Objekty architekta Norberta Šmondra na výstave sa vyznačujú tvarovou a materiálovou rozmanitosťou – oceľ, plech, sklo, drevo, plast, ale aj tematickou nasýtenosťou. Nesú v sebe duálnosť obsahu, keď cez individuálne emócie reagujú na spoločenské dianie okolo nás (dielo *Oligarchia*), ale aj každodennú agendu zvanú život (*Pokušenie*). Podnety zvonka sú vždy nakomponované do silného individuálneho príbehu v konkrétnom priestore a v reálnom čase.

V spolupráci so SNM

Noc divadiel 2024

16/11/2024

15. ročník otvorených divadiel

Vyberte si z programovej ponuky v Bratislave:

www.nocdivadiel.sk

Festival Bratislava v pohybe predstaví súčasný španielsky tanec

Vystúpenia plné energie, emócií i expresívnosti v podaní popredných umelcov zo Španielska, vrátane oceňovaného súboru La Veronal, ale aj z Francúzska, Nemecka, Českej republiky a Slovenska. 28. ročník medzinárodného festivalu Bratislava v pohybe sa uskutoční od 5. do 28. októbra na viacerých miestach v meste.

Headlinermi hlavného programu festivalu budú umelci zo Španielska. „Španielsky tanec je expresívny, plný energie a imaginácií. Ich tanečné umenie je opojené životom – je jeho oslavou, stelesňuje jeho energiu i pominuteľnosť, vyjadruje jeho mnohorakosť, jeho radostné i ťaživé stránky a zväčša ukrýva svoje odkazy pod rúškom symbolov, metafor a obrazov,“ približuje charakter španielskeho tanca umelecká riaditeľka festivalu Miroslava Kovářová. Vôbec po prvýkrát na Slovensko zavíta významná osobnosť španielskej tanečnej scény **Daniel Abreu**. Predstaví sa v expresívnom sóle plnom metafor *El hijo/Syn* (13. a 14. októbra v Štúdiu SND), v ktorom sa snaží vysporiadať so vzťahmi s rodičmi i minulosťou. Jedným z vrcholov festivalu bude predstavenie španielskeho súboru **La Veronal** (28. októbra v Činohre SND) s názvom *Sonoma*, s magickou choreografiou inšpirovanou surrealizmom Luisa Buñuela. V hlavných úlohách sa predstaví skupina žien, ktorá sa chce oslobodiť od väzieb s minulosťou a prekonať hranice pomocou intuície a inštinktu. Záver festivalu (20. novembra v Divadle Aréna) bude patriť opäť ženskému súboru **Mucha Muchacha** a ich energetickej jazde tajomnými zákutiami španielskeho folklóru. V inscenácii *Para cuatro jinetes (Pre štyroch jazdcov)* transformujú tradičný tanec do súčasnej, energiou nabitej performancie.

SVETOVÝ VÝBER MLADÝCH TALENTOV

Tento ročník festivalu je výnimočný aj tým, že vôbec po prvýkrát bude hostiť stretnutie siete *Aerowaves* (viac ako 50 zástupcov európskych krajín budú vyberať TOP 20 mladých tanečných talentov pre rok 2025, ktorým sa následne otvorí cesta na európske javiská). Vo festivalovom programe sa

Daniel Abreu, *El hijo/Syn*. Foto: Marcos G. Punto

tak môžete tešiť napríklad na dva duety (12. októbra v A4 – priestore súčasnej kultúry) – vo francúzskom predstavení *Reface* sa diváci stanú zhyponizovanými svedkami neustáleho, ale nepostrehnuteľného pohybu dvoch žien, pri nemeckej choreografii *Born by the Sea* uvidíte zase ostrý a plastický tanec dvoch tanečníkov, ktorí pôsobia ako dva dobre naolejované stroje.

SLOVENSKÍ UMELCI

Zaujímavé témy prinesú do programu medzinárodného festivalu súčasného tanca aj slovenskí umelci. Súčasťou festivalu *Bratislava v pohybe* bude opäť séria sprievodných podujatí. Workshop pre tanečných amatérov i profesionálov povedie **Laia Duran**, členka súboru **La Veronal**. Popredná španielska teatrologička **Laura Kumin** na svojej prednáške (24. októbra na VŠMU) priblíži súčasný tanec v Španielsku. Tanečné filmy sú veľmi špecifický žáner, o čom sa budú môcť presvedčiť diváci v rámci *Večera tanečných filmov* v Kine Film Europe (25. októbra). Pôjde o prehliadku siedmich diel s rôznorodou poetikou - od fantazijnej tanečnej komédie, cez doku-metaforu po temný horor.

V spolupráci s festivalom Bratislava v pohybe

VIAC NA
WWW.BRATISLAVAVPOHYBE.SK

25. ročník festivalu Jeden svet prinesie film o Zuzane Čaputovej

Snímka o lekárovi, ktorý sa snaží odpustiť zabitie svojich troch dcér, či slovenská premiéra dokumentu Prezidentka o Zuzane Čaputovej. To sú len dva z mnohých filmov, ktoré uvedie medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet. Tento rok oslavuje 25 rokov a pri tejto príležitosti prináša množstvo noviniek – uskutoční sa v novom termíne, od 18. do 27. októbra, a vracia sa do znovuotvoreného kina Lumière.

Otváracím filmom festivalu je dokument s názvom *Nepodlahnem nenávisti* o palestínskom lekárovi Izzad-Dín Abúléšovi, ktorý prišiel o svoj domov a zabil mu jeho tri dcéry, a jeho neľahkej ceste k odpusteniu a zmiereniu. Na ceste, ktorá vedie z utečeneckého tábora Džabáljáh v Gaze cez Torontskú univerzitu až po izraelský Najvyšší súd. „Hlavný predstaviteľ, viacnásobný nominant Nobelovej ceny za mier, sa šírením svojho príbehu pokúša odovzdať ľudstvu veľmi dôležitú správu. Každý z nás by si mal sám pre seba zopakovať motto tohto filmu ‚Nepodlahnem nenávisti‘ zakaždým, keď ho pochytí nutkanie zaútočiť, či už slovné, alebo dokonca fyzicky, na človeka z iného názorového spektra,“ vysvetľuje riaditeľka festivalu Eva Križková s tým, že prvýkrát bude otvárací film festivalu prístupný aj pre verejnosť, vrátane ľudí s poruchami zraku či sluchu.

PREZIDENTKINA PREMIÉRA

Na festivale bude možné, len 2 dni po svetovej premiére na filmovom festivale v Jihlave, vidieť aj nový celovečerný dokumentárny film Mareka Šulíka *Prezidentka*,

ktorý zachytáva pôsobenie Zuzany Čaputovej vo funkcii prezidentky Slovenskej republiky. „Podobne ako otvorenie festivalu aj lúčenie sa s jeho 25. ročníkom prebehne v duchu posolstva humanizmu. Ide o veľmi osobný portrét našej bývalej pani prezidentky, ktorá 4 roky po sebe prebrala záštitu nad našim festivalom a dodnes pre nás reprezentuje ideály humanizmu a demokracie,“ dodáva Križková. Okrem toho sa na festivale v súťažnej sekcii *Slovensko a Česko za ľudské práva* predstaví ďalších 8 slovenských a českých filmov, ako napríklad *Pozor, padá SNG!*, *Pochcánek* či *Moja nová tvár*.

ONLINE FILMY PRE KAŽDÉHO

Novinkou festivalu je aj sekcia *Queer Joy*. „Chceme ukázať, že LGBTI+ ľudia nie sú problém, ako ich často vykresľujú politici a zneužívajú na podnecovanie nenávisti v spoločnosti. Naopak, svojimi rozmanitými talentami a výraznými osobnosťami priťahujú do života spoločnosti často radosť, ktorá by nám všetkým pomohla jednoznačne viac ako nenávisť,“ dopĺňa Križková.

Cieľom tohtoročného festivalu je dostať filmy naozaj ku všetkým, preto je možné permanentky na online filmy kúpiť v troch rôznych cenách. Tento rok však bude online premietanie k dispozícii až po festivale, čím sa predĺži až do 3. novembra.

V spolupráci s festivalom Jeden svet

KRVAVÁ SVADBA

Federico García Lorca

PREMIÉRA 9/11/24

Martin Parr zo série 'A Fair Day'

Mesiac fotografie bude tento rok o prírode a duši

Celý november už tradične patrí v hlavnom meste fotografii. 34. ročník Mesiaca fotografie sa zameriava na dve aktuálne a diskutované témy – ochrana prírody a vzťah k nej a duševné zdravie. Centrálnou výstavou bude obsiahla retrospektíva výraznej osobnosti dokumentárnej fotografie Martina Parra. V Bratislave bude otvorených 28 výstav, ktoré doplnia výstavy slovenských fotografov v Budapešti, vo Viedni či Berlíne.

Mesiac fotografie sa svojim dvom hlavným témam venuje v sekciách **Svetové prírodné dedičstvo** a **Vojdi do prázdna**. „O svetovom prírodnom dedičstve musíme hovoriť neustále, možno viac než o kultúrnom dedičstve. Bez uchovania prvého nemôže byť druhé. Preto sme za centrálnu tému 34. ročníka Mesiaca fotografie zvolili tému ochrany biodiverzity, podporu väčšej citlivosti voči dôsledkom klimatickej zmeny. Skladbu tohto programového bloku sme postavili nielen na apokalyptických dôsledkoch antropocénu, ale zahrnuli sme aj diela autorov, ktorí prebúdajú u diváka povedomie a schopnosť údivu nad zázrakmi prírody. Téma vody vyplynula z jej esenciálnej i symbolickej kľúčovej roly pre život človeka a prírody – 60 percent nášho tela tvorí voda, 70 percent mozgu je voda,“ hovorí riaditeľ festivalu Václav Macek.

TÉMA DUŠEVNÉHO ZDRAVIA

V sekcii **Svetové prírodné dedičstvo** budú môcť návštevníci vidieť výstavy zahraničných autorov ako Betha Moona (USA), Cássia Vasconcellosa (BR), Geralda Mansbergera (A), Markusa Eisla (A) a Michała Konrada (PL), ako aj výber diel slovenských autorov – Michała Hubu, Petra Áča a Vladimíra Kampfa. Niektoré z výstav budú aj mimo

galerijných priestorov, aby sa ich posolstvo dostalo k čo najširšiemu publiku, vrátane tých divákov, ktorí galérie nenavštevujú.

Téme duševného zdravia je venovaná sekcia **Vojdi do prázdna**. „Zvolená téma reaguje na dnes čoraz citeľnejší spoločenský problém. Diela autorov Matúša Zajaca (SK), Maxa Kandholu (UK) a Andersa Petersena (S) rozprávajú nielen o ťažkých dôsledkoch zdravotného postihnutia, ale aj starnutia, a o realite života v domove sociálnych služieb. Našou ambíciou je vyvolať pocit spolupatričnosti s tými, ktorí prechádzajú podobnými problémami ako hrdinovia autorov,“ dodáva Macek.

SLOVENSKO AJ SVET

Okrem týchto dvoch sekcií tvorí program výstav sekcia **Slovensko**, v rámci ktorej uvidíte napríklad výstavu Mariána Mudrocha **Stredná a Východná Európa**, veľkú výstavu Rudolfa Koppitzu, dvojicu maďarských autorov Judith Szabó a András Zoltai či témou i spracovaním atraktívnu výstavu Mareka Musila a Vladislava Galgoneka. Ďalšou je sekcia **Svet**, v ktorej dominuje výstava britského fotografa Martina Parra, člena skupiny Magnum, ktorý vyše 50 rokov zásadne ovplyvňuje podobu svetovej dokumentárnej fotografie. „Oproti prvej prezentácii v Bratislave pred takmer dvoch desaťročí ponúka súčasná výstava komplexný prehľad jeho diela od čiernobielych snímok zo 70. rokov až po komentovanie módy prostredníctvom selfies z roku 2015,“ vysvetľuje Macek.

V spolupráci s festivalom Mesiac fotografie

VŠETKY INFORMÁCIE NÁJDETE
NA WWW.MESIACFOTOGRAFIE.EU

Komunita Seniori v pohybe má viac ako 500 členov, ktorí majú radi šport. Foto: Seniori v pohybe

Seniori – prídte si zacvičiť s fitnestrénerom

Pripravila: Lucia Čížová

Predstavte si, že máte šesťdesiat alebo sedemdesiat rokov a práve ste sa naučili žonglovať. Alebo sa rozhodnete začať cvičiť s fitnestrénerom. Presne to sa podarilo skupine aktívnych seniorov a senioriek v rámci kurzov v organizácii Seniori v pohybe. Ďalšie tréningy, do ktorých je možné sa zapojiť, sú naplánované aj počas októbra.

„Pohyb je dôležitý v každom veku – a my vám ukážeme, že sa to dá. Naším cieľom je prekonať stereotypy o starších ľuďoch – preto u nás nenájdete nudné cvičenia, ale pohyb, ktorý má zmysel, prináša radosť a udržiava aktívnu myseľ aj telo,“ vysvetľuje Eva Soldánová z organizácie Seniori v pohybe, ktorej aktivit sa v posledných rokoch zúčastňuje viac ako 600 seniorov ročne.

Pre Bratislavčanky a Bratislavčanov v seniorском veku (60+) prinášajú program, ktorý je zmysluplný, medzigeneračný a podporuje aktívne starnutie v praxi. „Som veľmi rada, že už niekoľko rokov môžeme prispievať k tomu, že seniorky a seniori v Bratislave majú možnosť výberu, ako stráviť svoj voľný čas v komunite, pravidelne sa hýbať a budovať priateľstvá. Často sa na nás obracajú aj príbuzní seniorov s tým, ako by sa mohli zapojiť ich rodičia. Treba len nájsť odvahu, ozvať sa nám, prísť a nehladať výhovorky,“ vysvetľuje Eva Soldánová z organizácie Seniori v pohybe. Ich projekt *Meníme svet seniorov k lepšiemu!* prináša mnoho aktivít, ktoré sú možné aj vďaka podpore mesta z dotačného programu *Bratislava pre všetkých* v rámci výzvy *Podpora medzigeneračnej solidarity a zvyšovanie kvality života seniorov a senioriek v Bratislave.*

OD ŽONGLOVANIA PO CVIČENIE

Tento rok priniesli v rámci ponuky športových aktivít aj niekoľko novinek. „Vo februári sme priniesli kurz žonglovania v Novej Cvernovke, pri ktorom si seniorky mohli precvičiť koordinovanie pravej aj ľavej hemisféry. Jedna zo senioriek tento kurz zhodnotila jednoducho, ale výstižne – pozitívna nálada, trpezlivosť, hravosť. A presne o tom tento kurz bol – o radosť z pohybu a objavovaní niečoho nového,“ dodáva Soldánová.

Na jar zorganizovali pre seniorov cvičenie na stoličkách či absolvovali so seniorkami aj prípravu na bežecké preteky ČSOB minimaratónu v Bratislave. „Mali sme trénera, ktorý niektoré naše seniorky fyzicky aj psychicky pripravoval, boli sme trénerovať napríklad okolo jazera Kuchajda. Päť senioriek

sa nakoniec v kategórii Behu dobrých ročníkov zúčastnilo a bol to naozaj veľký zážitok. Považujem takto strávený čas v komunite a budovanie priateľstiev v tomto veku za veľmi potrebné," potvrdzuje Soldánová.

A k týmto športovým aktivitám sa v týchto týždňoch pridajú tréningy s fitnestrénerom. „Budeme sa stretávať od 14. októbra do 25. novembra v KINGS GYMe na Peknej ceste, a to každý pondelok o 10:00. Nie je to nová aktivita, organizujeme ju už tretí rok, kedy sa seniorky a seniori môžu prihlásiť a prísť. Cviky tréner prispôsobuje kondícii zúčastnených, celý čas tak cvičia pod dohľadom odborníka. Pri posilňovacích cvičeniach používajú natahovacie gumy a lopty,“ vysvetľuje Soldánová. Okrem toho budú na jeseň organizovať aj prechádzky s nordig walkingom a chodiť do prírody.

INŠPIRÁCIE ZO ZAHRANIČIA

Inšpiráciu na aktivity pre seniorov aj seniorky hľadajú aj v zahraničí. „Inšpirovali sme sa napríklad v organizácii Elpida, ktorá už roky pracuje so seniori v Prahe. Venujú sa nielen pohybovým aktivitám, ale aj rôznym vzdelávacím či jazykovým kurzom a rôznym typom hybridného vzdelávania. Aj na základe ich tipov a skúseností sme v minulom roku priniesli projekt Putovanie dejinami Bratislavy. Najprv sme mali odborný výklad o histórii Bratislavy a následne sme sa boli ďalší týždeň prejsť na daných miestach,“ dodáva Soldánová s tým, že v rámci ich vzdelávacích aktivít sa snažia reagovať aj na aktuálne dianie v spoločnosti, preto už v uplynulých mesiacoch zaradili medzi svoje aktivity rôzne premietania či prednášky o podvodoch na senioroch. Snažia sa robiť aj osvetu.

Ich aktivity môžete sledovať na webe www.seniorivpohybe.sk alebo zavolať na telefónne číslo 0944 577 573 a pridať sa tak ku komunite Seniorov v pohybe.

Informácie pre seniorov

FESTIVAL SENIOR FRIENDLY

Piatok 18. 10. a sobota 19. 10. 2024

Cieľom 9. ročníka festivalu je upriamiť pozornosť na problematiku starnutia populácie, podporiť myšlienky aktívneho starnutia a medzigeneračnej spolupráce a oceniť tých, ktorí prispievajú k zmene prístupu k seniorom. Súčasťou prvého dňa bude konferencia Aktívne starnutie a medzigeneračná spolupráca a na druhý deň sa uskutoční podujatie Senior Friendly 50+. Vstup voľný. Podujatie vhodné pre všetky vekové kategórie.

Miesto: Starostenské kultúrne centrum Zichyho palác, Ventúrska 9

Viac informácií: www.seniorfriendly.sk

VEREJNÉ ZASADNUTIE RADY PRIMÁTORA PRE PRÁVA STARŠÍCH OBYVATEĽOV

Pondelok 18.11. 2024

Miesto: Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca, Primaciálne námestie

Viac informácií a program zasadnutia

bude zverejnený na: www.bratislava.sk/socialne-sluzby-a-byvanie/aktivity-v-socialnej-oblasti/rada-seniorov

A ty si čie?

KAŽDÉ DIEŤA CHCE MAŤ RODIČOV

Staňte sa pravidelným darcom Návratu a pomôžte opusteným deťom nájsť lásku a bezpečie v rodinách.

domovjerodina.sk

What you should know about living in the city. Selection of texts from the journal in the English language

The city is changing the surroundings of schools to make them safer

Every morning and every afternoon exceptionally complicated and dangerous situations regularly occur in the vicinity of schools. This is why the city decided to start dealing with these situations in its City for Children project and in cooperation with parents, teachers, neighbourhood residents, as well as the children themselves. This is how the areas in front of the primary schools on Vazovova and Mudroňova were transformed, thanks to which the safety of children around these schools was principally improved at the beginning of September.

► **More on pg. 4–5**

The oldest primary arts school in the city acquired a new look

After Michael's Tower and the Pharmacy u Salvatore, Bratislava managed to save another historical monument – Georgievits Palace. The Neo-Baroque palace on Panenská Street is, after a vast reconstruction, once again the home of Bratislava's oldest primary art school, the Miloš Ruppeldt Primary Art School, and a completely new cultural space, the House of Music, was also created in it.

► **More on pg. 6–8**

We are not letting up in our interventions against mosquitoes

Bratislava prepares for mosquito hunting all year round. For the fourth year now, the city is using a selective biological larvicide based on BTI, which must be applied at the time when the mosquito larvae hatch from the eggs. City experts have been in the field since February, and thousands of monitoring activities have been carried out since. After the recent floods, the city has also intervened using a helicopter.

► **More on pg. 12**

Enjoy a weekend of Roman history

On Saturday, 12 October, the 27th edition of the Roman Games will be held in Rusovce. There you will be welcomed by soldiers from the tenth legion. The programme will also include the presentation of various military formations in period equipment as well as demonstrations of combat practices. On the afternoon of Sunday, 13 October, a replica of a Roman rowboat called the Danuvina Alacris will arrive in Bratislava. It will be anchored on the Morava River due to safety, so that people can see the ship up close and of course, give sailing it a try.

► **More on pg. 16–17**

Road repairs

Intensive work continues on the repair of several roads in the city. Trenčianska Street is undergoing major reconstruction and work is also continuing on Púchovská Street. The city offers information about all possible restrictions or closed sections on its social networks and on the city's website at www.bratislava.sk.

► **More on pg. 26**

Do you know how to correctly sort autumn waste?

With the approaching of All Saints' Day and All Souls' Day, the amount of cemetery waste will increase. If you wish to honour your loved ones while also respecting the environment, select natural alternatives to cemetery decorations. Replace artificial arrangements with live or dried flowers, paraffin candles with those made of beeswax or soy, and plastic jars with glass jars used for preserving food. Up to 90% of waste from cemeteries can be separated and recycled, if properly sorted. All the information is at www.olo.sk

► **More on pg. 27**

Що варто знати про життя у місті? Добірка текстів з журналу українською мовою

Місто змінює шкільні райони, щоб зробити їх безпечнішими

Вранці та вдень біля шкіл регулярно виникають надзвичайно складні та небезпечні ситуації. Саме тому місто вирішило розпочати вирішення цих ситуацій в рамках проекту «Місто для дітей» у співпраці з батьками, вчителями та мешканцями району, а також самими дітьми. Таким чином було також здійснено трансформацію території перед початковими школами на вулицях Вазовова (Vazovová) та Мудроньова (Mudroňová), завдяки чому, на початку вересня, безпека дітей в околицях цих шкіл була значно покращена.

► **Більше на ст. 4-5**

Найстарша початкова школа міста отримала нову «вбрання»

За Михайлівською вежею (Michalskej veži) та Аптекою «У Сальватора» (Lekareň u Salvatora), Братиславі вдалося врятувати ще одну історичну пам'ятку – палац Georgievitsov. У необароковому палаці на вулиці Паненській (Panenskej) після масштабної реконструкції знову розмістилася найстарша початкова художня школа Братислави – початкова художня школа ім. Мілоша Руппельдта (Základná umelecká škola Miloša Ruppeldta), а також було створено абсолютно новий культурний простір – Будинок музики (Dom hudby).

► **Більше на ст. 6-8**

Ми не зменшуємо темпи боротьби з комарами

Братислава готується до полювання на комарів цілий рік. Вже четвертий рік місто використовує селективний біологічний ларвіцид на основі БТІ, який обов'язково потрібно застосовувати в час, коли личинки вилуплюються з яєць. Місцеві фахівці працюють з лютого, з того часу було проведено тисячі моніторингових, а після

нинішньої повені місто також втручалось за допомогою гелікоптера.

► **Більше на ст. 12**

Насолоджуйтеся вихідними з римською історією

У суботу, 12 жовтня, в Русовцях (Rusovce) відбудуться 27-мі Римські ігри. Вас привітають солдати Десятого легіону, а в програмі також буде демонстрація різних військових формувань в історичній екіпіровці та покази бої. Копія римського гребного човна «Данувіна Алакріс» (Danuvina Alacris) припливе до Братислави, в другій половині дня, в неділю 13 жовтня. З міркувань безпеки він буде пришвартований на річці Морава, щоб люди могли побачити човен зблизька і, звичайно ж, спробувати поплавати на ньому.

► **Більше на ст. 14-15**

Ремонти доріг

У місті тривають інтенсивні роботи з ремонту багатьох доріг. Капітальної реконструкції зазнає вулиця Тренчанська (Trenčianska), також тривають роботи на вулиці Пуховській (Púchovskej). Про будь-які можливі обмеження або перекриття ділянок, місто інформує у своїх соціальних мережах та на сайті міста www.bratislava.sk.

► **Більше на ст. 26**

Чи знаєте ви, як правильно сортувати осіннє сміття?

З наближенням Дня всіх святих (Sviatok všetkých svätých) та Дня усіх померлих (Pamiatka zosnulých), частка сміття на цвинтарях зростатиме. Якщо ви хочете вшанувати близьких з повагою до довкілля, обирайте природні альтернативи цвинтарним прикрасам. Штучні композиції можна замінити живими або сухими квітами, парафінові свічки – на свічки з бджолиного воску або сої, а лампадки – на скляні, які можна переробити за умови правильного сортування. Вся інформація на www.olo.sk

► **Більше на ст. 27**

За переклад на українську мову дякуємо Владі Куценко.

BIENÁLE ANIMÁCIE BRATISLAVA 2024

Utorok 1. 10. 2024
– štvrtok 31. 10. 2024

Viac info: www.bibiana.sk

BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti, organizuje tento rok už 17. ročník Bienále animácie Bratislava (BAB 2024), prestížneho celosvetového súťažného podujatia, ktoré čoskoro oslávi 40. výročie od začiatku medzinárodných prehliadok animovaných filmov pre deti a 33 rokov od zavedenia štatútu medzinárodného festivalu s cenou za celoživotné dielo – Prix Klingsor. Bienále animácie Bratislava je venované detským divákovi a reprezentuje predovšetkým silu a mágiu kvalitnej animácie pre deti z celého sveta. Tento rok sa do súťaže prihlásilo viac ako 1 700 filmov z 91 krajín.

Víťazov a laureátov vyhlási medzinárodná porota 10. októbra 2024 na slávnostnom ceremoniáli na Bratislavskom hrade. Súťažiaci budú bojovať o ocenenia ako Grand Prix – Cena Viktora Kubala za najlepší film, Cenu UNICEF, Cenu sv. Vojtecha za najlepší film z krajín V4, Cenu Európskej asociácie pre detský film ECFA a Cenu detského diváka. Premietania filmov budú prebiehať po celý október nielen priamo v BIBIANE, ale aj vo viac ako 12 partnerských inštitúciách v 11 mestách Slovenska: Hlohovec, Nové Zámky, Martin, Nitra, Banská Bystrica, Prešov, Poprad, Zvolen, Žilina, Trenčín a Detva. V Bratislave sa uskutoční tradičné premietanie súťažných pásiem v kine Lumière. Okrem toho budú výstavy v Univerzitnej knižnici v Bratislave, Inštitúte Liszta – Maďarskom kultúrnom centre Bratislava, a v Národnom divadle Košice.

Kľúčovou témou tohto ročníka bude odkaz významných tvorcov staršej generácie a vplyv moderných technológií na budúcnosť animácie a kreatívnych profesií.

Miesto: BIBIANA Medzinárodný dom umenia pre deti, Panská 41 a ďalšie miesta v meste

BE2CAN

Streda 9. 10. 2024
– streda 16. 10. 2024

Viac info: www.be2can.sk

11. ročník filmovej prehliadky s výberom toho najlepšieho a najvýraznejšieho z troch svetových festivalov – z Benátok, Berlína a Cannes.

BRATISLAVA CANTAT II.

Štvrtok 10. 10. 2024
– nedeľa 13. 10. 2024

Viac info: www.choral-music.sk
www.bkis.sk

Medzinárodný festival pre detské, mládežnícke a dospelé spevácke zbory a orchestre. Prihlásené súbory sú zo Švajčiarska, Českej republiky, Maďarska, Lotyšska, Slovinska a Slovenska.

FOLK BLUES SESSION A LIVIN' BLUES

Piatok 11. 10. 2024
a sobota 12. 10. 2024

Viac info: www.kzp.sk

Dvojfestivalový maratón. V piatok ho rozprúdi folk-bluesový festival, na ktorom vystúpia Braňo Dobrota & Blues Rules, Soňa Horňáková a Grapefruit Death, v sobotu bude pokračovať tým najlepším zo slovenského blues a blues rocku. Roztancujú vás kapely Kiero Grande, P. P. Band blues & rock, Andi Ray Haverda, The Black Hole (USA).

Miesto: DK Lúky, Vígľašská 1

FASHION LIVE!

Sobota 12. 10. 2024
– pondelok 14. 10. 2024

Viac info: www.sng.sk, www.bkis.sk

Samostatné autorské prehliadky, kde sa čo najviac dbá na podporu jedinečnosti dizajnerských kolekcií (samostatný make-up, hair-styling či choreografia prehliadky). Súčasťou podujatia je aj sprievodný program.

Miesto: Slovenská národná galéria

BRATISLAVA DESIGN WEEK

Streda 16. 10. 2024
– nedeľa 20. 10. 2024

Viac info: www.bratislavadesignweek.sk
www.facebook.com/bratislavadesignweek
www.bkis.sk

Najväčšie medzinárodné podujatie na Slovensku venujúce sa súčasnému dizajnu. Poskytuje priestor etablovaným autorom, ale aj študentom dizajnu, nezávislým značkám, experimentálnemu dizajnu i móde. Tento rok s hlavnou témou Vzťahy.

Miesto: OD Prior, GMB

FODBAL

Štvrtok 17. 10. 2024
– nedeľa 20. 10. 2024

Viac info: www.facebook.com
www.bkis.sk

2. ročník festivalu ochotníckych divadiel v Bratislave, kde sa predstavia Lahostajňa, Atrapa, Stopy Snov, Divadelná jedáleň i novozámocké divadlo Paradox. Festival doplní výstava Slava Turanca i vystúpenia hudobných kapiel.

Miesto: Ticho a spol., Školská 14

BRATISLAVSKÉ JAZZOVÉ DNI

Piatok 18. 10. 2024
– nedeľa 20. 10. 2024

Viac info: www.bjd.sk

Podujatie európskej úrovne, na ktorom sa predstavia: Alfa Mist, Steve Coleman & Five Elements, Gogo Penguin, Bia Ferreira, Bill Frisell Four, Richard Galliano New York Tango Trio.

Miesto: A4 Studio, Trnavská cesta 39, v piatok a v sobotu so začiatkom o 19:00, v nedeľu o 18:00.

JEDEN SVET**Piatok 18. 10. 2024
- nedeľa 27. 10. 2024**

25. ročník medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov je vlajkovou loďou neziskovej organizácie Človek v ohrození. Môžete sa tešiť na filmové projekcie v kinách a sprievodný program, ako aj počas celého trvania festivalu sledovať online výber filmov.

Viac info: www.jedensvet.sk**NO BARRIERS FESTIVAL****Sobota 19. 10. 2024**

Festival, ktorý podporuje inklúziu prostredníctvom umenia a kultúry. Vystúpiť na ňom sociálne a zdravotne znevýhodnení a seniori, ktorí priblížia svoj životný príbeh a podelia sa o svoj talent. V sprievodnom programe predstavia svoju činnosť Únia nevidiacich a slabozrakých a Dobrovoľní hasiči.

Viac info: [www.nobarriersfestival.com/
no-barriers-festival-na-slovensku/](http://www.nobarriersfestival.com/no-barriers-festival-na-slovensku/)**Miesto:** SLUK, Balkánska 31, so začiatkom o 11:00**CLASSICAL****Utorok 22. 10. 2024
- utorok 5. 11. 2024**

Festival koncertného umenia, kde sa prezentuje klasická hudba, mladí umelci, nové objavy.

Viac info: www.bkis.sk**Miesto:** Katedrála sv. Šebastiána, Moysesova sieň a iné miesta**BRATISLAVA MOZART FESTIVAL****Piatok 25. 10. 2024
- nedeľa 24. 11. 2024**

Už vyše 10 rokov sa zásluhou festivalu uvádza v Bratislave viac Mozartovej hudby v podaní elitných interpretačných špecialistov. Tento rok festival prinesie štyri výnimočné koncerty i bohatý sprievodný program.

Viac info: www.bratislavamozartfestival.sk**Miesto:** rôzne miesta v Bratislave**MESIAC FOTOGRAFIE****November 2024**

Centrálna téma 34. ročníka festivalu sa týka ochrany biodiverzity, podporuje väčšiu citlivosť voči dôsledkom klimatickej zmeny. Druhý blok zastrešuje titul Vojdi do prázdna – o duševnom zdraví. Najväčší priestor je vyčlenený retrospektíve Martina Parra, britského fotografa, člena skupiny Magnum, ktorý už vyše 50 rokov zásadne ovplyvňuje podobu svetovej dokumentárnej fotografie. Viac na str. 31.

Viac info: www.mesiacfotografie.eu**KÁVA ČAJ ČOKOLÁDA****Štvrtok 7. 11. 2024
- piatok 8. 11. 2024**

Najväčšia kávová, čokoládová a čajová udalosť roka predstaví najkvalitnejšie kávy z domácich i zahraničných pražiarní, cukrovinky či kvalitné čaje na jednom mieste a okrem toho diskusie so známymi pražiarmi, prednášky či rozhovory.

Viac info: www.kavacajcokolada.sk**Miesto:** Stará tržnica**BIBLIOTÉKA PEDAGOGIKA****Štvrtok 7. 11. 2024
- nedeľa 10. 11. 2024**

Medzinárodný knižný veľtrh aj tento rok sľubuje stretnutie s knihou, s obľúbeným spisovateľom, zaujímavé prednášky a diskusie o literárnej tvorbe. Bibliotéku v tomto termíne doplní výstava vzdelávania a didaktickej techniky Pedagogika a výstava minerálov, drahých kameňov a fosílií Minerály Bratislava.

Viac info: www.incheba.sk**Miesto:** Incheba, a. s., Viedenská cesta 3 – 7**NOC DIVADIEL****Sobota 16. 11. 2024**

15. ročník celoslovenského podujatia európskeho významu organizovaného Divadelným ústavom.

Viac info: www.nocdivadiel.sk**Miesto:** Divadlo Astorka Korzo '90; Divadlo K; Divadlo LAB; Divadlo Nová scéna; DPOH; Konzervatórium (štátne), SND, Štúdio 12, Ticho a spol. a ďalšie**BRATISLAVSKÉ VIANOCE****Piatok 22. 11. 2024
- pondelok 6. 1. 2025**

Najobľúbenejší zimný festival sa otvorí symbolickým rozsvietením vianočného stromčeka **22. 11. o 18:00** na Hlavnom námestí. Nebude chýbať bohatý kultúrny program a tiež Vianočný les na Primaciálnom nám.

Viac info: www.bkis.sk,
www.bratislavskévianoce.sk
a v ďalšom čísle in.ba 12-1**Miesto:** Františkánske námestie, Hlavné námestie a Primaciálne námestie**NEXT****Streda 27. 11. 2024
- nedeľa 1. 12. 2024**

Medzinárodný festival novej a experimentálnej hudby. Zažijete koncerty elektronickej a inovatívnej vážnej hudby, avantgardný jazz, noise, ambient, experimentálny rock, ale aj multimedialne a interaktívne performance.

Viac info: www.nextfestival.sk
www.bkis.sk**Miesto:** rôzne miesta Bratislavy

KONCERTY

Utorok 15. 10. 2024

18:00 / Veľké koncertné štúdio Slovenského rozhlasu, Mýtna 1

Zurich Youth Symphony Orchestra – Švajčiarsko

David Bruchez-Lalli (dirigent) / Joseph Lauber, Frank Martin, Antonín Dvořák

Štvrtok 17. 10. 2024

18:00 / Jazztikot, Biela 5

Pódium mladých talentov Bratislavských Jazzových Dní

Predstavia sa finalisti súťaže, víťaz otvorí Bratislavské Jazzové dni

Štvrtok 24. 10. 2024

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Slávnostný koncert k 75. výročiu založenia Slovenskej filharmónie

D. Raiskin (dirigent), J. Lisiecki (klavír) / A. Dvořák, L. van Beethoven, Ľ. Čekovská

Piatok 25. 10. 2024

17:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

Stefano Guzzetti

Koncert významného interpreta na medzinárodnej scéne modern classic, vstup voľný

18:00 / Rakúske kultúrne fórum, Hodžovo nám. 1/A

Chaos String Quartet

S. Schäffer (husle), E. Kruchió (husle), S. Marzadori (viola), B. Jongen (violončelo) / W. A. Mozart, L. van Beethoven

Utorok 29. 10. 2024

19:00 / Malá sála SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Le Nuove Musiche

J. Mitřík (umelecký vedúci), H. Gulyás (soprán), J. Van-tuchová (mezzosoprán), M. Šimko (tenor), J. Kuchar (tenor), V. Jeřábek (bas), M. Ehrhardt (arpa doppia), P. Pitzl (baroková gitara, viola da gamba) / Madrigali Amorosi

Štvrtok 7. 11. 2024

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Slovenská filharmónia

D. Raiskin (dirigent), J. Vogler (violončelo) / A. Dvořák, P. I. Čajkovskij

Sobota 9. 11. 2024

19:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

VHLAD

Koncert pre milovníkov súčasnej experimentálnej, vážnej a sakrálnej organovej hudby

Utorok 19. 11. 2024

19:00 / Malá sála SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Klavírny recitál – Mariangela Vacatello

F. Liszt, R. Schumann, C. Debussy, S. Sciarrino, M. Ravel, F. Schubert / M. Vacatello (transkripcia pre klavír), F. Chopin, A. Scriabin

Štvrtok 28. 11. 2024

19:00 / Koncertná sieň SF, Reduta, Námestie E. Suchoňa 1

Slovenská filharmónia, Slovenský filharmonický zbor

P. Breiner (dirigent), J. Rozehnal (zbormajster), R. Harwood (violončelo) / W. Walton, J. Haydn, P. Breiner

KLUBOVÁ SCÉNA

Štvrtok 24. 10. 2024

19:00 / Štúdio L + S, Námestie 1. mája 5

Radúza – sólo

Koncert českej pesničkárky, prierez jej doterajšou tvorbou i úplne nové piesne

Piatok 29. 11. 2024

20:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

FURT DAČO

Vystúpenie slovenskej jazzovej kapely, ktorá predstaví svoju vlastnú tvorbu, ako aj moderné piesne v jazzovom šate

DIVADLO

Sobota 12. 10. 2024

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Hubička

B. Smetana, A. Hlinková / Romantická opera v dvoch dejstvách v českom jazyku

Pondelok 14. 10. 2024

19:00 / Radošinské naivné divadlo, Záhradnícka 95

Deti doby

S. Štepka, O. Spišák / Intímne správy z nášho zázemia

Sobota 19. 10. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Generácia Z: Zombies

Autorský kolektív, J. Šimko / Je ťažké denne sa orientovať vo virtuálnom svete a ešte ťažšie v tom reálnom

19:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

Dies irae

Divadelné predstavenie autora Tomáša Hájeka o túžbe po prijatí, po blízkosti, po vypočutí mladého človeka

Nedeľa 20. 10. 2024

17:30 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1

Nepovinne po víne

Dialóg poetiek a básnikov v slovenskej literatúre. Dramaturgia a hudba: A. Bučko

19:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

Dies irae

Divadelné predstavenie autora Tomáša Hájeka o túžbe po prijatí, po blízkosti, po vypočutí mladého človeka

Pondelok 21. 10. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Generácia Z: Fantomas

V. Schulczová / Koľko masiek má Fantomas? Vieme, čo skutočne zdieľame a sledujeme na sociálnych sieťach? (od 15 r.)

Utorok 22. 10. 2024

19:00 / Radošinské naivné divadlo, Záhradnícka 95

Ako som vstúpil do seba

S. Štepka, O. Spišák / Muzikál podľa staršej poetickej hry S. Štepku v podaní RND a SLUK-u

Pondelok 28. 10. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Pozsony Dance Club

V. Schulczová – T. Hladká / Príbeh jednej bratislavskej kaviarne

Streda 30. 10. 2024

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Carmina Burana

C. Orff, E. Clug / Vizuálna choreografická freska veľkolepej kantáty

Pondelok 4. 11. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Kopny! Buchny! Ric!

L. Ditte, G. Dezor / Hravo, zábavne a so súčasným nadhľadom priblížené diela slovenskej klasiky

Utorok 5. 11. 2024

19:00 / nová budova SND, Modrý salón, Pribinova 17

Falošná nota

D. Caron, M. Záchenská / Silný príbeh plný napätia s majstrovsky vystavanou zápletkou postaví diváka do úlohy sudcu. Spolupráca Divadla bez masky s Činohrou SND

Pondelok 11. 11. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Pressburger Fight Club

A. Bavi Pain, G. Dezor / Hra zo života I. Lichtenfelda, zakladateľa obranného systému Krav Maga, o jeho milovanom Prešporke, keď sa život zmenil na boj o prežitie

Streda 13. 11. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Generácia Z: Krása nevidaná

Autorský kolektív, Z. Fialová / Je krásna za odmenu alebo za trest? Inscenácia v spolupráci s Vysokou školou výtvarných umení

Pondelok 18. 11. 2024

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Predaná nevesta

B. Smetana, P. Mikuláščík / Komická opera v troch dejstvách v českom jazyku

Štvrtok 21. 11. 2024

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Bolero +

Dynamika, muzikalita, živelnosť. Tri ikonické choreografie

Sobota 23. 11. 2024

19:00 / Divadlo Nová scéna, Živnostenská 1

Mojžiš

P. Vyskočil, D. Hartl / Muzikál na motívy biblického príbehu o Mojžišovi

Pondelok 25. 11. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Pozsony Dance Club

V. Schulczová – T. Hladká / Príbeh jednej bratislavskej kaviarne

Streda 27. 11. 2024

19:00 / DPOH, Laurinská 20

Prešporské porno

V. Schulczová / Akú veľkú cenu zaplatíme za to, že sa z nás stanú konformisti?

Piatok 29. 11. 2024

19:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Tosca

G. Puccini, M. Bendik / Láska a sloboda versus moc. Opera v troch dejstvách v talianskom jazyku

PRE DETI

Sobota 12. 10. 2024

10:00 a 14:00 / DPOH, Laurinská 20

Tri prasiatka

R. Ballek, R. Mankovecký, T. Ciller / Nesmrteľný príbeh troch veselých prasiatok, plný chytľavých pesničiek (od 3 r.)

Nedeľa 13. 10. 2024

10:00 a 14:30 / BBD, Štúdio, Dunajská 36

Zaseknutá bundička

K. Aulitisová / O dobrodružstvách zo súrodeneckého života (od 3 r.)

16:00 / Teatro Colorato, Františkánske námestie 3
Blázon František alebo Nahý na námestí

Rodinný muzikál voľne inšpirovaný ilustrovaným komixom talianskeho autora M. Tavormina

Utorok 15. 10. 2024

9:00 – 11:00 / MKB, Kapucínska 3

KarCOOLka

EDUdrama / Deti sa prostredníctvom zdanlivo rozprávkových zápletiiek prenesených do súčasného života zamyslia nad pravidlami komunikácie a kamarátskych vzťahov (pre 3. až 6. roč. ZŠ) Rezervácia termínu: miroslava.jorikova@mestskakniznica.sk

Nedeľa 20. 10. 2024

10:00 / Staromestské kultúrne centrum, Školská 14

Tajomstvo bábkoherecva

Workshop Divadla Omnibus. Staňte sa na chvíľu bábkohercami (od 4 r.) Rezervácia vstupeniek na omnibusdivadlo@gmail.com alebo na tel. 0944 350 962

10:00 a 14:30 / BBD, Štúdio, Dunajská 36

Snehulienka a sedem trpaslíkov

V. Peřina, M. Homolová / Svieži pohľad na príbeh o závisti a zlobe, ale aj o láske a priateľstve (od 6 r.)

Pondelok 21. 10. 2024

16:00 – 17:30 / MKB, spoločenská miestnosť, Kapucínska 3

Gutenberg je tu! Knižná kaligrafia a stredoveké iluminácie

Workshop, kde sa deti dozvedia o výrobe papiera, tvorbe exlibrisov a knižnej väzby (od 7 do 10 r. v sprievode dospeljej osoby)

Rezervácia termínu:

valentina.bykova@mestskakniznica.sk

Streda 23. 10. 2024

14:00 – 15:00 / MKB, Úsek literatúry pre deti a mládež, Kapucínska 3

Knihoplavci – Rozprávky z prešporských dvorov

Atmosferické čítanie príbehov spojených s reáliami viažucimi sa k histórii Bratislavy (pre 1. stupeň ZŠ)

Rezervácia termínu:

miroslava.jorikova@mestskakniznica.sk

Piatok 25. 10. 2024

10:00 – 10:30 / MKB, Pod knižnicou, Klariská 16

Cesta za kúzlom

Interaktívne divadelné predstavenie o pocitoch a emóciách (od 5 do 8 r.)

Rezervácia termínu:

miroslava.jorikova@mestskakniznica.sk

Sobota 26. 10. 2024

14:30 / BBD, Veľká sála, Dunajská 36

Mauglí

R. Kipling, M. Danadová, M. Kováčová / Pohybovo-bábková inscenácia pre deti na námet kultovej Knihy džunglí (od 5 r.)

Nedeľa 27. 10. 2024

10:00 a 14:30 / BBD, Veľká sála, Dunajská 36

Mauglí

R. Kipling, M. Danadová, M. Kováčová / Pohybovo-bábková inscenácia pre deti na námet kultovej Knihy džunglí (od 5 r.)

Utorok 29. 10. 2024

17:00 / nová budova SND, Sála činohry, Pribinova 17

Nebojsa

L. Feldek, O. Spišák / Skvelý dramatický kolotoč, v ktorom sa rozohýbu motívy viacerých známych príbehov do vtípnej a dynamickej rozprávky (od 6 r.)

Sobota 16. 11. 2024

10:00 a 15:00 / DPOH, Laurinská 20

Terezka a Stratočas

J. Gordulič, G. Dezorz / Dobrodružná rozprávka o Bratislave (od 8 rokov, zabavia sa aj dospelí)

Sobota 30. 11. 2024

11:00 a 17:00 / nová budova SND, Sála opery a baletu, Pribinova 17

Muflón Ancijáš

S. Solovic, B. Jobus, M. Spišák / Detská opera o dobrosrdečnom muflónovi kamionistovi (od 5 r.)

TANEC / ZÁBAVA

Pondelok 21. 10. 2024

17:00 / Zichyho palác, Ventúrska 9

Tančiareň

Obľúbené tanečné lekcie so skúseným učiteľom tanca – Jurajom Komorom. Viac na: www.staledobri.sk

Sobota 30. 11. 2024

20:00 / V-klub, Námestie SNP 12

Swingové Vianoce

Posledný tohtoročný hudobno-tanečný večer s množstvom skvelých swingových piesní s vianočnou či zimnou tematikou

LITERATÚRA

Streda 9. 10. 2024

17:00 / MKB, Galéria Artotéka, Kapucínska 1

Čitateľský klub (Ne)známej drámy

Čítanie, analyzovanie, interpretačný potenciál a inscenačná tradícia v dramatickej tvorbe od klasickej drámy po súčasné texty.

Rezervácie: dramaturgia@mestskakniznica.sk

Utorok 22. 10. 2024

17:00 / Staromestská knižnica, Blumentálska 10/a

Beseda o knihe Ľudia a mesto

Rozprávanie o Bratislave s historičkou Elenou Kurincovou. V spolupráci s Múzeom mesta Bratislavy. Vstup voľný

Nedeľa 24. 11. 2024

18:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

PAR(na)S POETRY

Hudobno-literárny večer, kde sa svojou básnickou tvorbou predstavia traja finalisti a hudobnou produkciou nadviaže kapela ROZMAR/IN

Štvrtok 25. 10. 2024

17:00 – 00:00 / MKB, Pod knižnicou, Klariská 16

Fantastický literárny workshop – urban fantasy

Workshop tvorivého písania zameraný na sci-fi, fantasy a predovšetkým na urban fantasy. V spolupráci s vydavateľstvom Hydra (od 18 r.) Registrácia cez: www.mestskakniznica.sk

INÉ PODUJATIA

Streda 9. 10. 2024

9:00 / Koncertná sieň Klarisky, Klariská 1

BaK#4: Derniéra bariéram!

Štvrté Bratislavské kultúrne fórum bude o prístupnosti a rozmanitosti

Sobota 12. 10. 2024

11:00 – 19:00 / Pistoriho palác, Štefánikova 25

Pistori market

Prvý pravidelný komunitný trh v Starom Meste. Okrem možnosti nakúpiť si jedinečné veci, si tu môžete vychutnať koláčiky, kávu, víno, zažiť aj origami dielne či operný minikoncert. Viac informácií: www.pistorimarket.com. Vstup voľný

Streda 23. 10. 2024

18:00 – 19:30 / MKB, Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých, Klariská 16

Afganistan, krajina môjho detstva

Živá knižnica v podaní chlapca, ktorý musel opustiť svoj domov a nový si hľadať na Slovensku. Besedu uvedie odborníčka na problematiku utečencstva a migrácie

Štvrtok 24. 10. – sobota 26. 10. 2024

Zimný štadión Ondreja Nepelu

Nepela Memorial 2024

32. ročník medzinárodných krasokorčuľarských pretekov privíta desiatky pretekárov z celého sveta. Súťaž s účasťou mnohých krasokorčuľarských hviezd je zaradená do ISU Challenger série. Viac info: www.kraso.sk

Štvrtok 14. 11. 2024

18:00 / Primaciálne námestie

Svetový deň diabetu

Symbolické podujatie spojené s nasvietením Primaciálneho paláca modrou farbou

Sobota 30. 11. 2024

10:00 – 19:00 / Nová Cvernovka, Račianska 78

Cverna Market

Prezentácia a predaj tvorby slovenských dizajnérov či umelcov s bohatým sprievodným programom (workshopy, diskusie, koncerty, výstavy, divadielka pre deti)

Danubiana Meulensteen Art Museum

Čunovo – Vodné dielo
www.danubiana.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00,
pondelok zatvorené

Výtvy prírody / do 20. 10. 2024

FERENC LANTOS bol jedným z najvýznamnejších umelcov 20. storočia v Maďarsku. Je jedným z najvýznamnejších geometrických abstraktných umelcov v dnešnom stredoeurópskom regióne. Lantosa môžeme považovať za výnimočného a jedinečného umelca v celosvetovom merítku vďaka jeho špeciálnej technike glazúry a teoretickým konceptom. Vystavovateľ: Zsdrál-Art. Kurátorka: Flóra Mészáros.

Hermann Nitsch: Pocta farieb / 10. 9. – 24. 11. 2024

„Vývin mladého umelca, ktorý sa učí umeniu, možno porovnať s vývinom embrya v matkinom tele. Prekonal som všetky štádiá tohto umeleckého vývinu, od čmárania až po osvojenie si maľby starých majstrov a impresionistické uvoľnenie. Veľmi ma ovplyvnili expresionizmus a výrazové umenie. Fotografia oslobodila maľbu od portrétovej podobnosti a otvorila cestu k abstrakcii,“ napísal autor o sebe. Kurátori: Sammlung Werner Trenker a Nitsch Foundation.

Laputa / 3. 9. – 8. 12. 2024

Ilustrácie PETRA UCHNÁRA z knihy Guliverove cesty. Maliar, grafik, ilustrátor a tvorca známk vyplával za úspechom na Guliverovej lodi už na konci štúdia so Zlatým jablkom BIB '99. Odvtedy zakotvil v knižnej ilustrácii početnými cenami doma i v zahraničí.

John Wehrheim: Stratený raj / 23. 10. – 8. 12. 2024

Výstava s viac ako 100 fotografiami, ktoré zachytávajú život komunity amerických študentov, odsúdených v roku 1969 (na havajskom ostrove Kauai) na 90 dní nútených prác. Boli zatknutí za „tuláctvo“ a protesty proti vojne vo Vietname. Keď sa o tom v miestnych novinách dozvedel Howard Taylor, brat známej americkej herečky Elizabeth, zaplatil za nich kauciu a pozval ich na svoj nádherný pozemok na pláži. Fenomén zvaný Taylor Camp sa podobne ako hudobný festival Woodstock stal symbolom doby plnej revolúcií. Táto fotografická zbierka Johna Wehrheima sa stala najkomplexnejšou dokumentáciou tohto utopického osídlenia. Kurátor: Adam Ligas.

Dizajn štúdio ÚEUV

Dobrovičova 13
www.uluv.sk

Otvorené:
utorok, streda – piatok 12:00 – 18:00,
štvrtok 12:00 – 19:00, vstup voľný

Polnočná záhrada / 27. 9. – 15. 11. 2024

Textilná výtvarníčka BEÁTA GERBOCOVÁ a šperkárka SOŇA KABAŇOVÁ spoločne vytvárajú priestor definovaný tajomným a prchavým dojemom polnočnej mágie. Každý, kto vstúpi do tejto záhrady, nech už je to v skutočnosti alebo v myslí, nesie v sebe kúsok nočného mystéria, nádych večnosti a krásu, ktorá presahuje hranice času. Textilné tapisérie a voskové objekty definuje princíp rozvíjania príbehu. Šperky inšpirované bohatosťou tvarov a štruktúr botaniky reprezentujú krehkú premenu skupenstva vody na ľad, ktorá v sebe dokáže uväzniť okamih skutočnosti. Kurátorka: M. H. Nepšinská.

Dočasný kultúrny priestor (dkp)

Rovniaková 5 (Petržalka)
www.facebook.com/docasnykulturnypriestor

Otvorené:
štvrtok – piatok 15:00 – 19:00,
sobota – nedeľa 13:00 – 16:00

SPOT – Tichý hlas v spektre / do 13. 10. 2024

Výstava BARBARY FEHÉROVEJ HORÁKOVEJ, JÁNA SÁJKALU, JÁNA VASILKA a JOZEFA KURINCA prepája rôznorodé umelecké prístupy a médiá, pričom otvára diskusiu neurodiverzity a inklúzie v spoločnosti. Niektorí z vystavujúcich autorov sú priamo v autistickom spektre, iní nemajú oficiálnu diagnózu, no ich tvorba zachytáva autentické životné príbehy poznačené odlišnosťou ich myslenia. Kurátorka výstavy: Sabina Jankovičová.

Galéria mesta Bratislavy (GMB) – Mirbachov palác

Františkánske nám. 11
www.gmb.sk

Otvorené:
utorok, štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00, streda 13:00 – 20:00,
pondelok zatvorené

Milota Havránková: Modrá strecha / 20. 6. – 10. 11. 2024

Výstava predkladá koncept vychádzajúci z autorkinej osobnej histórie, vsadenej do jej alternatívneho druhého domova, chalupy v osade Sedmák na strednom Slovensku. V istom zmysle je modrá strecha retro-aktívnym referentom, ku ktorému sa vzťahujú všetky dôležité tematické piliere tvorby umelkyne. Výstava ich predstaví vo vzájomných, nie však v prísne chronologických kontextoch tak, aby v ich fúzii poukázala predovšetkým na neustálu nadčasovosť tvorby Miloty Havránkovej. Kurátorka: Anna Vartecká.

Spríevodné podujatia:

12. 10. 2024 (sobota) 15:00 – 17:00 – **Rodinné popoludnie: Vrstvy času**; strávte víkendový čas s vašimi deťmi pri tvorení medzi umením. Cez fotografické výseky tvorby Miloty Havránkovej sa pozriete na svoje vlastné životy a predmety s nimi prepletenými. V ateliéri skúsíte svoje objavy a rodinné i osobné zistenia pozašávať do objektov (pre deti vo veku 6 – 11 r. v sprievode rodiča). Podujatie je sponpatnené.

16. 10. 2024 (pondelok) o 18:00 – **autorský sprievod** výstavou s Milotou Havránkovou. Podujatie je sponpatnené.

Stále expozície

Stredoeurópske barokové maliarstvo a sochárstvo Grafické kabinety

Podujatia:

26. 10. 2024 (štvrtok) 15:00 – 18:00 – **sochársky workshop: Betón s Matejom Gavulom**; preskúmajte sochárske materiály a spoznajte sa so slovenským súčasným umelcom. Podujatie je sponpatnené.

30. 10. 2024 (streda) o 18:00 – **Architektúra vzťahov: Obraz rodiny a domova v tvorbe súčasných fotografií**; vstup voľný.

23. 11. 2024 (sobota) 15:00 – 18:00 – **sochársky workshop: Drevo s architektkami WOVEN** – s Annou Cséfalvai, Mariannou Maczovou, Veronikou Michalíkovou a Danicou Pištekovou. Podujatie je sponzorované.

GMB – Pálffyho palác

Panská 19
www.gmb.sk

Otvorené:
utorok, štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00, streda 13:00 – 20:00,
pondelok zatvorené

Haptická ozvena. Príroda, telo, politika v umení bývalej Juhoslávie a Československa / 10. 10. 2024 – 16. 3. 2025

Výstava predstavuje jedinečnú skladbu známych aj neznámych diel konceptuálneho a performatívneho umenia.

Tematicky sústredený a zároveň počtom diel rozsiahly kurátorský výber akcentuje environmentálne motívy v umení 60. až 80. rokov. Kurátor: Daniel Grúň.

Vernisáž: 9. 10. 2024 o 18:00.

Spríevodné podujatia:

9. 11. 2024 (sobota) 15:00 – 17:00 – **Rodinné popoludnie: Vo vzťahu**; vo výstave preskúmate svoje väzby na prírodu a v ateliéri sa ponoríte do premenlivosti materiálov pod vplyvom prostredia, času a človeka.

Podujatie je sponzorované

13. 11. 2024 (nedeľa) 18:00 – 20:00 – **Haptický workshop s Danou Tomečkovou**. Podujatie je sponzorované.

Hlt kože / 25. 4. – 13. 10. 2024

Výstava KATARÍNY HRUŠKOVEJ a LUCIE TKÁČOVEJ priamo nadväzuje na výstavný projekt, ktorý mal svoju premiéru v roku 2021 v Galérii TIC v Brne. Somatická výstava – imerzné holistické prostredie určené pre ľudské telo divákov a diváčky, pohltí a pôsobí v rôznych rovinách súčasne: kognitívnej, emocionálnej, telesnej, senzorickej, bunkovej. V protipohybe k virtualizácii prežívania a trendu konzumovania umenia cez obrazovky má byť výstava vtelenou skúsenosťou, miestom, ktoré je treba fyzicky zažiť.

Spríevodné podujatie:

13. 10. 2024 (nedeľa) o 16:00 – **nekomentovaná prehliadka** výstavy s autorkami. Vstup voľný.

Stále expozície

BIATEC. Keltská mincovňa
Gotická tabuľová maľba a plastika
Matej Krén: Pasáž

Spríevodné podujatie:

23. 10. 2024 (streda) 15:00 – 18:00 – **Diskusia s Matejom Krénom**. Vstup voľný.

Galéria SPP

Mlynské nivy 44/c
www.spp.sk

Otvorené:
pondelok – piatok 10:00 – 18:00
vstup voľný

POETICA / 11. 9. – 31. 10. 2024

Výstava ZUZANY SCHMIDT a MAXIMILIÁNA ČUTEKA je oslavou vizuálneho umenia, kde sa maľba a socha prepájajú v dynamickom zážitku podfarbenom silou básne. Cieľom umeleckej symbiózy obľúbených autorov je podnietiť návštevníkov výstavy k hlbšiemu zamysleniu sa nad otázkami ľudskej existencie, ktoré sú univerzálne a nadčasové.

Galéria ÚEUV

Obchodná 64
www.uluv.sk

Otvorené:
pondelok – piatok 12:00 – 18:00
vstup voľný

Tradícia netradične: Ľan, konopa / 29. 2. – 31. 10. 2024

Výstava a sprievodné podujatia približia návštevníkom unikátny charakter historických predmetov a výrobkov vznikajúcich pod značkou ÚLUV, ale aj súčasnú tvorbu dizajnérov a študentov stredných i vysokých škôl so zameraním na udržateľnosť, funkčnosť a estetické spracovanie týchto prírodných materiálov.

Kurátorky: Radoslava Janáčková, Ingrid Ondrejčíková.

Kruhy na vode 2024 / 14. 11. 2024 – 7. 3. 2025

Výstava je prehliadkou ocenených prác aktuálneho 12. ročníka rovnomennej súťaže dizajnu orientovaného na remeslo. Túto súťaž organizuje Ústredie ľudovej umeleckej výroby v dvojročných intervaloch od roku 2000. Podporuje a prepája cez ňu prax remeselnej výroby so súčasnými dizajnerskými prístupmi. Súťaž je platformou na konfrontáciu diel úžitkového umenia, umeleckého remesla a dizajnu inšpirovaného tradičným remeslom.

Mestská knižnica v Bratislave

Klariská 16
www.mestskakniznica.sk

Otvorené:
v čase výpožičných hodín
(na www.mestskakniznica.sk)

Fenomén Island / 9. 10. – 31. 10. 2024

Výstava troch umelcov prezentujúcich najnovšie diela, ktoré vznikli počas ich pobytu v rámci umeleckej rezidencie na Islande (vo februári 2024). Kurátor: Róbert Makar.

Vernisáž: 8. 10. o 17:30.

Galéria Artotéka, Kapucínska 1

Múzeum dopravy STM

Šancová 1/a
www.stm-ke.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 17:00 (posledný vstup 16:30)
pondelok zatvorené

110 rokov Viedenskej električky / 11. 10. 2024 – 30. 9. 2025

V roku 1941 spojila Bratislavu s Viedňou električká lokálna železnica. Nové dopravné spojenie sa vtedy tešilo obrovskému záujmu obyvateľstva, pričom bolo i technickou atrakciou. Priame spojenie centier oboch miest zaniklo už v roku 1935 a po skončení 2. svetovej vojny bola prevádzka trate na slovenskom území ukončená. Viedenská električka sa nezmazateľne zapísala do pamäti starých Bratislavčanov, ktorí na ňu s nostalgiou spomínali.

Sprievodný program:

Pátranie po Viedenskej električke je interaktívna hra pre rodiny s deťmi. Pomocou archívnych dokumentov, dobových fotografií a historických exponátov sa v nej priblíži príbeh Viedenskej električky, čo bol hovorový názov pre železničnú trať medzi mestami Bratislava a Viedeň. Ak pátrači nájdu na paneloch správne odpovede, vedomosti si hravo utvrdia pri vyplňaní tajničky. Bez prihlasovania.

Metro, ktorým sa nevozíme / 29. 2. 2024 – 28. 2. 2025

Po stopách nezrealizovaného projektu metra v Bratislave. Metro, ktorého projekt bol mnohokrát prehodnotený a prepracovaný, začali stavať v 80. rokoch 20. storočia. Ako by vyzerala prvá trať z Petržalky do centra mesta, ak by ju naozaj dokončili? Nahliadnite do veľkej kapitoly v dejinách plánovania verejnej dopravy v hlavnom meste prostredníctvom počítačovej animácie, vizualizácií a archívnych materiálov.

Múzeum mesta Bratislavy (MMB) – Antická Gerulata

Gerulatská 7, Rusovce
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 17:00 (posledný vstup 16:30)
v novembri je expozícia zatvorená

Gerulata na hraniciach Rímskej ríše / 1. 4. – 31. 10. 2023

Expozícia predstavuje vývoj rímskeho vojenského kastelu Gerulata na území dnešnej mestskej časti Bratislava-Rusovce v priebehu prvých štyroch storočí. Okrem pracovných dní vojakov približuje aj sociálne zloženie a činnosť obyvateľov a obyvateľiek civilnej osady i vzdialenejšieho zázemia. Kurátorská koncepcia: Jaroslava Schmidtová, Ľudovít Mathédesz.

Podujatia:

12. 10. 2024 (sobota) 10:00 – 18:00 – **Rímske hry**. Viac na str. 16.

13. 10. 2024 (nedeľa) – **Caligula x Gerulata**, špeciálna komentovaná prehliadka Antickej Gerulaty (o 15:30) a po nej (o 17:00) v kine SĽUK filmové premietanie filmu Caligula. Podujatie v spolupráci s Film Europe a festivalom Be2Can. Podujatie je sponzorované.

MMB – Apponyiho palác

Expozícia vinohradníctva, Radničná 1
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00
(posledný vstup 17:30)

Expozícia vinohradníctva je situovaná na prízemí a v suteréne Apponyiho paláca. Objekt vznikol v rokoch 1771 – 1772 na mieste staršej barokovej palácovej stavby realizovanej na mieste dvoch stredovekých meštianskych domov. Prvá expozícia pod názvom Bratislavské vinárske múzeum bola sprístupnená v roku 1932 na prízemí paláca. V roku 1966 po úprave pôvodne stredovekých pivničných priestorov rozšírili a sprístupnili novú expozíciu vinohradníctva a vinárstva. Neskôr bola doplnená o inštaláciu vinohradníckych lísov na nádvorí paláca.

MMB – Hrad Devín

Muránska 10, Devín
www.hraddevin.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 17:00 (posledný vstup 16:15)
v novembri: utorok – nedeľa 10:00 – 16:00 (posledný vstup 15:15)

Pozor, hranica! Devín v železnej oponě 1948 – 1989 / od 18. 5. 2024

Výstava si kladie za cieľ poskytnúť pohľad na dejiny hradu a jeho okolia v kontexte železnej opony a totalitných rokov 1948 – 1989. Predstavuje vznik a fungovanie militaristického režimu na devínskom úseku stráženej hranice, rozsah opatrení aj ich dopad na dianie v mestskej časti Devín. Kurátorská koncepcia: Milan Zálešák. Spoluorganizátorom výstavy je Ústav pamäti národa.

Sprievodné podujatie:

29. 10. 2024 (utorok) o 17:30 – **Devín ako súčasť železnej opony**; kurátorský sprievod výstavou. Podujatie sponzorované.

Hrad Devín v 13. – 20. storočí

Prostredníctvom viac ako 300 archeologických nálezov z hradu Devín prezentuje výstava stavebný vývoj hradu, jeho majiteľov a najvýznamnejšie udalosti, ktoré sa v Devíne odohrali. Expozícia je umiestnená v atraktívnych priestoroch hradného skalného brala.

Podujatia:

11. 10. 2024 (piatok) od 18:30 – 22:00 – **Nočná obloha nad hradom Devín III**; pri výklade a asistencii profesionálov zo Slovenského zväzu astronómov budete môcť pozorovať nočnú oblohu a namieriť teleskop na vesmírne telesá ako Jupiter, Mesiac či dvojhviezdy, ako i objekty hlbokého vesmíru – galaxie či hmloviny. Na podujatie si treba priniesť vlastné svetidlo (baterku alebo čelovku s funkciou červeného svetla). Podujatie je sponzorované.

13. 10. 2024 (nedeľa) 14:00 – 16:00 – **Rímska veselica na Devíne**; rodinný program pri príležitosti priplávania rímskej veslice do Devína. Zastavte sa a vytvorte si spolu s lektorkami svoju vlastnú loďku. Podujatie sponzorované.

17. 10. 2024 (štvrtok) 17:00 – **komentovaná prehliadka hradu Devín v slovenskom posunkovom jazyku**.

V spolupráci s organizáciou Myslíme – centrom kultúry nepočujúcich. Podujatie je sponzorované.

25. 10. 2024 (piatok) o 17:00 – **Lampiónový sprievod na hrade Devín**. Prineste si svoje lampióny a pomôžte rozžiariť toto historické miesto. Aktivity pre rodiny s deťmi začnú od 17:00, lampiónový sprievod sa začne zo stredného hradu o 19:00. Podujatie je sponzorované.

MMB – Michalská veža

Michalská 22
www.mmb.sk

Otvorené:
streda – pondelok 10:00 – 18:00 (posledný vstup 17:30),
utorok zatvorené. Predaj vstupeniek v Lekárni U červeného raka

Michalská veža: po rekonštrukcii / od 27. 9. 2023

Michalská veža, ktorá od júla 2021 prechádzala generálnou obnovou, je znovu sprístupnená verejnosti. Môžete nahliadnuť priamo do procesu pamiatkovej obnovy tejto ikonickej bratislavskej dominanty. Výstava tiež približuje jej historický vývoj a odкрýva aj detaily, ktoré boli doposiaľ neznáme a ukryté. Hlavným exponátom vo veži už nie sú zbrane, ako to bolo donedávna. Stredobodom pozornosti je teraz samotná pamiatka, ktorá odhaľuje vyše 700 rokov historického vývoja. Kurátorská koncepcia: Michal Augustovič.

Podujatie:

30. 10. 2024 (streda) o 15:00 – **Po stopách mestského opevnenia**, komentovaná prehliadka, kde spoznáte históriu budovy knižnice na Kapucínskej ul., odhalíte prepojenie knižnice a letnej čítárne U červeného raka s mestkými hradbami a prechádzku ukončíte bonusom – komentovaným výstupom na Michalskú vežu. Podujatie vhodné aj pre deti (7 – 12 r.). V spolupráci s Mestskou knižnicou v Bratislave. Kapacita obmedzená, prihlásiť sa možno na: miroslava.jorikova@mestskakniznica.sk

MMB – Lekáreň U červeného raka

Michalská 28
www.mmb.sk

Otvorené:
pondelok – nedeľa 10:00 – 18:00
utorok zatvorené

Lekáreň U červeného raka slúži ako návštevnícke centrum s predajom vstupeniek na Michalskú vežu. Prehliadka priestorov lekárne so zachovaným dobovým farmaceutickým nábytkom a nástrojmi nie je sponzorovaná, resp. je súčasťou vstupenky na Michalskú vežu. V priestoroch Lekárne momentálne prebiehajú stavebné práce. Za spôsobený diskomfort sa ovráždňujeme.

MMB – Stará radnica

Expozícia dejín mesta, Primaciálne nám. 3
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 18:00,
(posledný vstup 17:30)

Čierne diery v MMB: Dlaždice Bratislavy a umenie nápodoby / do 13. 10. 2024

Výstava, ktorá je inšpirovaná knihou o obkladoch a dlažbách Bratislavy, spoľahlivo rozohrá vaše vizuálne vnemy. Kurátorská koncepcia: Jana Švantnerová.

Sprievodné podujatia:

10. 10. 2024 (štvrtok) o 17:30 – **Bratislavské dlažby a mozaiky: Staré Mesto a Palisády**; komentovaná prechádzka s historičkou Juliou Itin a fotografom Štefanom Cipárom. Podujatie je sponzorované.

Iné podujatia:

15. 10. 2024 (utorok) o 17:30 – **Sonda do architektúry: krov Michalskej veže**; prednáška pracovníkov pamiatkovej úradu Karola Ďuriana a Ľubora Suchého. Miesto: Faustova sieň. Podujatie je sponzorované.

16. 10. – 20. 10. 2024 (streda až nedeľa) – **Bratislava Design Week v MMB**; v priestore muzeálneho obchodu Kút. museum shop nájdete intervenciu vybraných projektov autorov a autoriek z Open Call BADW. V stredu je Kút. museum shop otvorený do 20:00, v ostatné dni 10:00 – 18:00.

23. 10. 2024 (streda) o 17:30 – **Múzeum x súčasnosť: Aj (naša) minulosť je kvír**; prednáška historičky a kurátorky MMB Jany Jablonickej Jezulovej. Miesto: Faustova sieň. Podujatie je sponzorované.

MMB – Dom U dobrého pastiera

Expozícia hodín, Židovská 1
www.mmb.sk

Otvorené:
štvrtok – nedeľa 11:00 – 18:00 (posledný vstup 17:30)
v novembri je expozícia zatvorená

Malebný rokokový dom v podhradí. Dom U dobrého pastiera farebne a architektonicky výrazne pôsobí ako rozprávkový dom, postavený v rokoch 1760 – 1765. Pôvodne bol súčasťou zástavby podhradia. V suteréne a na prízemí boli priestory využívané na obchodno-remeselnú činnosť, horné podlažia slúžili na bývanie. Expozícia bola sprístupnená v roku 1974, v posledných rokoch sa dopĺňala novými akvizíciami hodín.

MMB – Pamätný dom Johanna Nepomuka Hummela

Klobučnícka 2
www.mmb.sk

Otvorené:
utorok – piatok 10:00 – 18:00, sobota – nedeľa 11:00 – 18:00
(posledný vstup 17:30)

Expozícia o živote a diele skladateľa J. N. Hummela

Dielo J. N. Hummela (1778 – 1837) je prezentované v renesančnom záhradnom domci. Nachádza sa tu kolekcia hudobných nástrojov z jeho pozostalosti a ukážky notových záznamov jeho diel.

Múzeum školstva a pedagogiky

Charkovská 1
www.msap.sk

Otvorené:
štvrtok 13:00 – 19:00
(posledný vstup 18:30)

Dejinami školstva / od 27. 4. 2024

Stála expozícia v základných rysoch predstaví školstvo ako významný fenomén spoločnosti na území dnešného Slovenska od stredoveku až do ponovembrových zmien v roku 1989.

Sprievodné podujatia:

10. 10. 2024 (štvrtok) 18:00 – **Lektorský výklad Dejinami školstva**; lektorovaná prehliadka stálej expozície.

14. 11. 2024 (štvrtok) 18:00 – **Lektorský výklad Dejinami školstva**; lektorovaná prehliadka stálej expozície.

M_2016 / od 18. 5. 2024

Výstava predstavuje, ako sa fondová a pamäťová inštitúcia so špecializáciou na dejiny školstva a pedagogiky dostala k historickej budove školy a prečo to pre ňu bol taký významný počín.

Post Bellum

Župné námestie

www.postbellum.sk

vstup voľný

Kramatorsk, mesto na frontovej línii – Hlasy ukrajinských žien / 16. 10. – 18. 11. 2024

Medzinárodná výstava, ktorá v Bratislave predstaví 9 z 25 zdokumentovaných príbehov kramatorských žien súčasnosti a obce sa meniacej úlohy žien na Ukrajine v 20. a 21. storočí.

SLOVAK PRESS PHOTO

Hviezdoslavovo námestie

www.slovak-press-photo.sk

vstup voľný

SLOVAK PRESS PHOTO 2024 / do 27. 10. 2024

Výstava fotografií víťazov a finalistov aktuálneho 13. ročníka fotografickej súťaže SLOVAK PRESS PHOTO 2024. Víťaznou sa stala snímka Radovana Stoklasu s názvom Atentát.

Slovenská národná galéria

Rázusovo nábrežie 2

www.sng.sk

Otvorené:

utorok – streda 10:00 – 18:00, štvrtok 12:00 – 20:00,

piatok – nedeľa 10:00 – 18:00

Dizajn v kocke / od 22. 6. 2024

Dizajn, užitočné umenie a umelecké remeslo sú v galériách skôr prevapením ako každodennosťou. V SNG majú svoje miesto viac ako 60 rokov. Výstava je výberom majstrovských diel aj predmetov zo zadných polic galerijných depozitárov. Kurátorky: Jana Švantnerová a Viera Kleinová.

Moderna / od 23. 6. 2023

Expozícia pod kurátorstvom Kataríny Bajcurovej patrí medzi najobľúbenejšie expozície od otvorenia novej SNG. Nájdete v nej najväčšie mená slovenskej umeleckej scény 20. storočia. Súčasťou stálej expozície je aj tzv. „nestála expozícia“, ktorá sa každoročne obmieňa a sústreďuje na špeciickú tému z umeleckého prostredia 20. storočia. Nová vložená výstava má názov: **(Ne)viditeľné? Ženy moderny**. Na vloženej výstave spolupracovala kurátorka SNG Valéria Kršiaková, ktorá napísala: „Snažili sme upozorniť na aktívnu rolu žien vo formovaní modernej výtvarnej kultúry na Slovensku, ktorú nepochybne zastávali. Prezentované diela dokazujú ich profesionalitu, angažovanosť, autonómiu a zmysel pre tep doby.“

Sakrálné umenie / od 23. 6. 2023

Umenie malo v minulosti rozličné funkcie. Jednou z najvýznamnejších bola kultová či náboženská funkcia, ktorá vo vývine vizuálnej kultúry prevažovala po celé storočia. Vďaka tejto expozícii objavíte najväčšie sakrálné gotické a barokové obrazy zo zbierky Slovenskej národnej galérie, doplnené o maľby a ikony európskeho umenia 16. – 19. storočia. Kurátori: Dušan Buran, Katarína Kolbiarz Chmelinová.

Slovenské národné múzeum (SNM) – Prírodovedné múzeum

Vajanského nábrežie 2

www.snm.sk

Otvorené:

denne okrem pondelka 9:00 – 17:00

(posledný vstup 16:30), pondelok zatvorené

Stále expozície:

Zázrak prírody – Človek v čase a priestore

Zázrak prírody – Klenoty Zeme

Zázrak prírody – Biodiverzita Zeme

Zázrak prírody – Biodiverzita Slovenska

Zázrak prírody – Príbeh života na Zemi

Prázdna stolička / do 25. 10. 2024

Výstavný projekt Evanjelického kolegiálneho gymnázia v Prešove, kde žiaci a učitelia pátrajú po osudoch žiakov židovského pôvodu, ktorí museli v rokoch 1939 – 1940 opustiť školské lavice.

Huby / 4. 11. – 6. 11. 2024

Tradičná výstava čerstvo nazbieraných húb v spolupráci so Slovenskou mykologickou spoločnosťou.

V múzeu / do 17. 11. 2024

Výstava výtvarných diel MAREKA ORMANDÍKA a NORBERTA ŠMONDRKA.

SNM – Archeologické múzeum

Kamperova kúria, Žižkova 12 (vstup zo Žižkovej 16)
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem pondelka 10:00 – 17:00
(posledný vstup o 16:30)

Život na hradoch a hrádkoch / do apríla 2025

Výstavy prostredníctvom zbierkových predmetov prezentuje každodenný život na šachtických sídlach, dokumentuje ich hospodárske zázemie, ako aj život spoločnosti na priľahlých panstvách. Výstavu dopĺňajú letecké zábery niekoľkých hradov, ktoré dokumentujú ich podobu v súčasnosti

Podujatia:

16. 10. 2024 (streda) o 17:00 – **Archeologická kaviareň.**

19. 10. 2024 (sobota) – **Medzinárodný deň archeológie.** Podrobný program na: www.snm.sk/am

20. 11. 2024 (streda) o 17:00 – **Archeologická kaviareň.**

SNM – Historické múzeum

Bratislavský hrad
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem utorka 10:00 – 18:00
(posledný vstup o 17:00)

Tvar ducha. Sila a krása afrického umenia / od 2. 10. 2024

Prostredníctvom takmer 400 artefaktov zberateľ Ivan Melicherčík prezentuje africké umenie kontinentu, ktorý je kolískou rodu homo a z ktorého pred desiatkami tisíc rokov vyšiel moderný človek spoznávať svet.

Maliar z belasého domu / 10. 5. – 25. 10. 2024

Výstava pri príležitosti 100. výročia narodenia MARTINA JONÁŠA, významného predstaviteľa insitného umenia.

Česká a slovenská architektúra / do 28. 10. 2024

Výstava je najrozsiahljšou retrospektívou architektúry v Čechách a na Slovensku. Predstavuje kresby, fotografie a modely viac než 500 najvýznamnejších architektonických diel stoviek architektov od konca 19. storočia po súčasnosť

Príbeh holíčskej manufaktúry / do 31. 12. 2024

Výstava predstavuje širokej odbornej i laickej verejnosti výroby holíčskej manufaktúry po prvýkrát v rozsahu, ktorý zodpovedá takmer celej škále v Holíči vyrábaného tovaru.

SNM – Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku

Istrijská 68, Devínska Nová Ves
www.snm.sk

Otvorené:
utorok – piatok: 11:00 – 16:00
(posledný vstup o 15:30), sobota, nedeľa zatvorené

Maľujem svet, ktorý ma obklopuje / 2. 10. – 30. 10. 2024

Výstava obrazov LUBOMÍRA KOCHANA.

Fotofórum 2024 / 8. 11. – 30. 11. 2024

Fotografie amatérskych fotografov v Devínskej Novej Vsi.

SNM – Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku

Brämerova kúria, Žižkova 18
www.snm.sk

Otvorené:
utorok – nedeľa 10:00 – 17:00
(posledný vstup o 16:30)

Július Andrássy st., výnimočný politik / do 31. 12. 2024

Výstava o živote grófa Júliusa Andrássyho st.

Tradície a hodnoty – Maďari na Slovensku

Expozícia prezentuje hmotné a duchovné pamiatky (historické, etnografické, literárno-historické a umelecko-historické tradície) maďarského etnika na Slovensku.

SNM – Múzeum kultúry karpatských Nemcov

Žižkova 12 (vstup – Žižkova 16)
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem pondelka 10:00 – 17:00
(posledný vstup 16:30)

Premeny Zuckermandla

Dlhodobá výstava o časti bratislavského Podhradia.

SNM – Múzeum židovskej kultúry

Zsigrayova kúria, Židovská 17
www.snm.sk

Otvorené:
denne okrem soboty 11:00 – 17:00
(posledný vstup o 16:30)

Feldov vlak / Different trains / od 28. 8. 2024

Diela košického maliara a výtvarníka DUŠANA SCHOLZA, v ktorých využíva motív vagónov. Sú venované pamiatke obetí holokaustu.

Od hlavy po päty odetí v zákone / do 1. 3. 2025

Výstavný projekt predstaví najzákladnejšie atribúty odievania, ktoré sa viažu na biblické prikázania, historické kontexty, tradície a zvyklosti v rámci najstaršieho monoteistického náboženstva s dôrazom na európsky geografický priestor (od minulosti až po súčasnosť).

Stredoeurópsky dom fotografiePrepoštská 4
www.sedf.skOtvorené:
utorok – sobota 13:00 – 18:00**Emócia a trik / 11. 7. – 27. 10. 2024**

Výstava diel košického fotografa TEODORA ANDREASA s dôrazom na jeho ženské portréty, ako aj špecifické analógové fotografické techniky a triky. Kurátorka: Lena Jakubčáková.

Múzeum fotografie**Ľubo Štecko / 2. 10. – 27. 10. 2024**

Výstava je retrospektívou tvorby Ľuba Štecka 60-tych až 90-tych rokov. Kurátor: Václav Macek.

Galéria Profil**Jakub Jarabica / 2. 10. – 27. 10. 2024**

Výstava skúma a prináša nový pohľad na to, ako sa samotné médium fotografie materiálne a ideologicky podieľa na zmene životného prostredia.

Galéria Martina Martinčeka**Čiernobiele tajomstvá / 2. 10. – 27. 10. 2024**

Prierez tvorbou PAVLA RABASA (CZ) z posledných rokov. Fotografie boli starostlivo vybrané s ohľadom na špecifický priestor Umeleckého klubu Studňa, pričom prioritu dostali snímky, ktoré vynikajú vo veľkom formáte.

Klub folkoristov Studňa**Matúš Zajac: Vzdialená blízkosť / 7. 11. – 22. 12. 2024**

Kurátorka: Daniela Mrázková.

Galéria Profil**Anders Petersen: Psychiatrická liečebňa / 8. 11. – 22. 12. 2024**

Kurátorka: Anders Petersen.

Galéria Profil**Kai Brüninghaus: Difuzionisti a Umelá inteligencia / 7. 11. – 22. 12. 2024**

Kurátor: Denis Brudna.

Galéria Martina Martinčeka**Kolorovaná fotografia II – Sterofotografie / 7. 11. – 22. 12. 2024**

Kurátori: Pavel Scheufler, Lucia Horucková.

Múzeum fotografie**Vladislav Galgonek: Mistrři volantu / 9. 11. – 22. 12. 2024**

Kurátorka: Štěpánka Bielešzová.

Umelecký klub Studňa**White & Weiss Gallery**Grösslingová 50
www.whiteweiss.comOtvorené:
utorok – piatok 13:00 – 18:00,
alebo po telefonickom dohovore**B. 1 S. / do 18. 10. 2024**

Výstava LUBA MIKLEHO, ktorá by pokojne mohla takto označovať aj cestu, ktorú sochár za desať rokov prešiel a pritom sa z ateliéru na Brečtanovej ul. nevzdialil. Verejnosť Mikleho vníma cez jeho vstupy do verejného priestoru, kde sa prezentuje veľkorozmernými sochami. Na výstave B. 1 S. predstavuje svoju komornejšiu tvorbu.

Magazín in.ba nezodpovedá za zmeny v programe.

V dvojčísle uvádzame informácie, ktoré mala redakcia k dispozícii v čase redakčnej uzávierky.

Ďalšie informácie o aktuálnych podujatiach v Bratislave sledujte na:

www.bratislava.sk, www.inba.sk, a na facebookovej stránke www.facebook.com/in.ba.magazin.

MEDZINÁRODNÝ KLUB ŽIEN V BRATISLAVE
VÁS POZYVA NA 30. VÝROČNÝ
**CHARITATÍVNY
Vianočný
BAZÁR**

24. NOVEMBRA 10:00 - 16:00

STARÁ TRŽNICA
NÁMESTIE NEŽNEJ REVOLÚCIE, BRATISLAVA

PRÍDE A UŽITE SI GASTRONÓMIU
A KULTÚRU MNOHÝCH KRAJÍN SVETA
A PRISPEJTE NA NAŠU
DOBROČINNÚ ČINNOSŤ.

VSTUPNÉ:
4€ - DOSPELÍ,
2€ - DETI A ŠTUDENTI, DÔCHODCOVIA, ZŤP
PREDAJ LÍSTKOV LEN PRI VSTUPE
PROSÍME O PLATBY V HOTOVOSTI

VIAC INFO:
WWW.IWC.SK/CHARITY-BAZAARVÝŤAŽOK Z PODUJATIA BUDE POUŽITÝ NA DOBROČINNÉ
ÚČELY NA SLOVENSKUMEDZINÁRODNÝ KLUB ŽIEN
BRATISLAVA
BRATISLAVABRATISLAVA
SLOVENSKO

paas

Bratislavský
parkovací
asistent

BRATISLAVA

K PAAS patrí nová mestská aplikácia PAAS

S aplikáciou PAAS parkujete so zákazníckou
podporou na www.paas.sk/kontakt
alebo 0800 222 888.

Prehľad všetkých aplikácií
a možností platby parkovného
nájdete na www.paas.sk/platba.

www.paas.sk